

ERAS YKSINÄISISTÄ
Suinulan mies, kapt. Hj. Tuomi kotiaskareissaan

Karjalalan *pojat*

N:o 2
1959

MAANPUOLUSTUSVÄEN LEHTI

Peruskalliomme
— *maanpuolustus*

Rakennusliike Aaltio ja Eskelinen Oy, Joensuu

Joensuun Ymp. Osuusmeijeri

Joensuun Vuota- ja Nahkakomppania Oy

Karjalainen Kauppa-Aitta Arvi A. Lallukka

Joensuun Vanha Apteekki

Rauma-Repola Oy, Joensuun Tehtaat

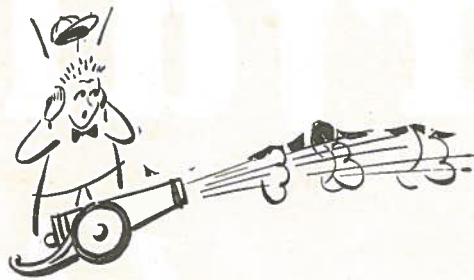
Urheiluliike M. Kakkonen, Joensuu

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oy

Outokumpu Oy

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta, Joensuu

Tehdasosuusliike

MAANPUOLUSTUSHENKI elpyy jälleen

Viime aikoina olemme saaneet havaita ilahduttavia merkkejä maanpuolustushengen uudesta elpymisestä. Se lamatila, joka seurasi viimeksi käytyjä sotiamme ja joka kesti monia vuosia, on kaikesta päättäen sivuutettu ja kansalaisten kiinnostus maanpuolustusasioita kohtaan on jälleen viriämässä.

Näitä hyviä merkkejä ovat reservin upseerien ja aliupseerien yhdistys- ja kerhotoiminnan vilkastuminen, maanpuolustusaiheisten tilaisuuksien yleisömäärien kasvaminen, nuorison tähänastista suurempi kiinnostus puolustuskysymyksiimme ja julkisuudessa virinnyt keskustelu puolustuslaitoksemme kehittämisestä ajan vaatimusten tasalle.

Keväällä Helsingissä järjestettyjen sanomalehtimieskurssien yhteydessä pitämässään esitelmässä ulkoministeri Törngren kiinnitti huomiota siihen, että meidän on pidettävä huoli puolustuslaitoksemme kunnosta voidaksemme täyttää tekemämme sopimukset ja säilyttää mahdollisen uuden sodan syttyessä alueemme koskemattomuuden, siis puolueettomuutemme. Tämä arvovaltainen lausunto herätti tyytyväisyyttä laajoissa maanpuolustusasioita harrastavissa kansalaispiireissä, sillä se voitiin tulkita virallisen

tahon entistä suuremmasta mielenkiinnosta puolustuslaitostamme kohtaan.

Toinen mielenkiintoinen maanpuolustusasioita käsittelevä tilaisuus oli toukokuussa Helsingissä paikallisen upseeriyhdistysten yhteistyötoimikunnan järjestämänä. Siinä käytetyissä puheenvuoroissa tuotiin selvästi esille, että maanpuolustus merkitsee ensisijassa itsenäisyytemme puolustamista. Kaikkien kansalaisten mieliin on luotava selvä ja totuudenmukainen kuva siitä, mitä itsenäisyys on kansallemme merkinnyt ja mitä se yhä merkitsee. Erikoista huomiota on kiinnitettävä nuorison mielialan muokkaamiseen. Itäinen naapurimme on tunnustanut puolueettomuutemme, mutta se edellyttää tehdyn sopimuksen nojalla, että voimme tarpeen tullen puolueettomuuttamme myös varjella.

Maanpuolustusasioiden harrastuksen lisääntymisen merkiksi voimme lukea myös kodin ja kasarmien yhteistyön jatkuvan lähentymisen ja tiivistymisen.

Vaikka siis voimmekin panna tyydytyksellä merkille kansalaisten ajatuksen muuttuneen suopeaksi maanpuolustuskysymyksille, on niillä, jotka suorittavat vapaaehtoista työtä tällä alalla, paljon tehtävää. Reservin upseerien ja aliupseerien on jatkuvasti tiivistettävä omassa keskuudessaan suorittamaansa työtä ja ulotettava se kaikkia kansalaispiirejä käsittäväksi.

TALVISODAN KOLLAAN JA UOMAAN ASEVELJILLE

Muistomerkkiasiaamme hoitavan toimikunnan tekemän päätöksen mukaan on tarkoitus suorittaa valtakunnallisen Kollaan patsaan paljastus Kontiolahdella 11. 10. 1959. Päivämäärä on valittu siksi, koska tuolloin on melkein päivälleen 20 vuotta kulunut YH:n alkamisesta ja koska hankkeemme on saanut niin suuret puitteet ettei meillä ole mahdollisuuksia saada patsasta valmiiksi aikaisemmin. Jokainen varannee jo nyt aikaansa niin, että voi osallistua tuohon suureen juhlaan, missä samalla pidetään kokous ja päätetään perinteidemme arvon mukaisesta hoidosta.

Patsaasta ja sen paikasta ovat kuvanveistäjä Kalervo Kallio ja arkkitehtimme M. Siitonen yhteistyössä Puolustusministeriön rakennusosaston kanssa päässeet sopimukseen. Paikaksi on sovittu Kontiolahden varuskunnan tulevan esikuntarakennuksen pääsisäänkäytävän eteen suunniteltu puistoalue. Patsaan muodoksi on Kallio luonut kivikauden aikaisen keihään kiilamaisen kärjen ja hakataan se mustasta graniitista n. 4 m:n korkuiseksi mahtavaksi luomukseksi, mikä sukupolvesta toiseen kertoo Talvisodan katkerista taisteluista ja samalla symbolisoi Suomen kansan vapaudenrakkautta historiamme alusta alkaen.

Muistomerkkihankkeemme rahoittaminen on saanut suotuisan käänteen. Niin kuin joissakin sanoma- ja aikakauslehdissä on kerrottu lahjoitti maamme tämän hetken johtava taidegraafikko, taiteilija Aukusti Tuhka, Kollaan ja Uomaan aseveljille kolme työtä, puupiirroksia "Hiihtopartio" ja "Kollaa" sekä litografian "Kollaanjoki". Näistä "Hiihtopartio" on saanut jopa kansainvälistäkin kuuluisuutta taideteoksena ja talvisotamme hengen kuvaajana. Kollaata esittävät työt ovat myös taideteoksena erittäin arvokkaita ja tietenkin juuri aiheensa vuoksi meille 12 D:n miehille läheisiä. Taiteilija Tuhkan lahjoitus merkitsee sitä, että näistä töistä ei enää milloinkaan oteta muita vedoksia kuin ne, jotka otetaan meidän käyttöömme ja varustetaan asianomaisten, työn alkuperäisyyden todistavien taiteilijan merkintöjen ohella erikoisella Kollaan ristin mukaan tehdyllä pienoismerkillä. Tämä merkki todistaa, että taideteoksen omistaja on mukana Kollaan muistomerkkin pystyttämisessä ja tukee Kollaan perinteiden vaalintaa. Näitä taideteoksia ei siis koskaan saa myydä kukaan muu kuin meidän muistomerkkitoimikuntamme. Kun sopivaksi katsottu määrä vedoksia on otettu, turmellaan alkuperäiset puuleikkauslevyt ja litografian kivi ja ne voidaan vaikkapa sijoittaa Sotamuseoon. Toimikuntamme on päättänyt ryhtyä myymään näitä töitä hintaan mk 2.500:— kappaleelta. (Mainittakoon, että esim. "Hiihtopartion" hinta ennen tätä meille tehtyä lahjoitusta oli mk 10.000:—) Lahjoittaja on hyväksynyt ajatuksemme ja näin on mahdollisimman monella rintamamiehelläkin tilaisuus hankkia kotiinsa aito taideteos, mikä lisäksi on hänelle läheinen ja mikä tulevillekin polville kertoo "Talvisodan ihmeestä" sekä siitä, että sen omistaja on ollut mukana taloudellisestikin vastuuta ottaen perinteitämme vaalimassa.

Kollaan miesten osoiteilmoitukset ja taulujen tilauksia ottavat Joensuussa vastaan maj. evp. Reino Penttinen, Kalevank. 16, kapt. res. Ahti Nevalainen, PYP ja yliltn. res. Erkki Rouhiainen, Ilveksenk. 16.

1: »Kollaa»

2: »Hiihtopartio»

3: »Kollaanjoki»

Tolvajärven — Oinassalmen — Kallioniemen taistelut talvisodassa

Muistomerkki Oinassalmelle valmistumisvaiheessa

Talvisodan aikana joulukuussa 1939 Ilomantsissa suoritettujen taisteluiden suomalaisten sotavoimien pääosa oli ryhmitetty Oinassalmen ja Möhkön, osia Mekrijärven maastoon, missä ne onnistuivat torjumaan venäläisten hyökkäykset pitäen puolustusasemansa sodan loppuun saakka. Ilomantsin menestyksellinen puolustus mahdollisti etelämpänä Tolvajärven suunnalla suoritettua hyökkäysoperaation.

SOVINTO

»Katso, kuinka hyvä ja suloinen on, kun veljekset asuvat yhdessä sovinnossa». Näin kuuluu Vanhan Testamentin psalmin säkeistö. Tällaisen hyvän ja suloisen sovun tulisi vallita ihmisten keskuudessa. Mutta näinhän ei yleensä asian laita ole. Ensimmäisen veljesparin Kainin ja Aapelin välillä syntyi riita kateellisuuden tähden, joka kaikista varoituksista huolimatta lopuksi johti veljesmurhaan. Riitelemisen onkin sen jälkeen ollut hyvin yleisenä syntinä ja paheena maailmassa. Riita, joka voi alkaa monta kertaa aivan vähäpätöisestä asiasta, puhkeaa usein ilmivihaksi ihmisten välillä, ja sen seurauksena tehdään vieläkin Kainin tekoja, jopa aivan peloittavassa määrässä.

Tällainen rakkauden puute hyvinä onnen päivinä tulee voimakkaasti ilmi kansalaisten yksityisessä elämässä kansanryhmien ja puolueitten välillä. Perhe ja sukulaisperiitkään eivät jää koskemattomiksi vihan turmiolliselta myrkytykseltä.

Yhteinen hätä on aivan kuin ihmeellinen voima, joka sammuttaa erimielisyyden, lähentää ja lähentää ihmiset toisiinsa. Tämän tosiasian olemme saaneet havaita me suomalaiset oman kansamme elämässä. Vaikkapa Suomen kansa onkin pieni, niin suuri on ollut suvaitsemattomuus keskeillämme. Kun kansamme elämän taivaalle alkoi kokoontua tummia pilviä, niin aivan kuin havahduimme turhien riitaisuuksien unesta ja liityimme käsi kädessä auttamaan itsenäisyytemme säilymistä jokainen osaltamme. Me aivan kuin löysimme itsemme saman Suomen kansan kokonaisuuteen kuuluvina jäseninä. Luodessamme katseemme taaksepäin tuntuu aivan hävettävän, että olemme niin paljon aikaa kuluttaneet turhiin jaarituksiin ja toistemme parjaukseen.

Jokaisella kansalaisella pitäisi olla se harras toivo, että samanlainen sovinnollisuuden kaunis ominaisuus jäisi nyt normaaliin oloihin palattuammekin meidän kansallishyveeksemme. Se voikin olla mahdollinen, jos me jokainen kohdaltamme haluamme pitää kunniansa suurta veljellistä rakkauden käskyä.

Sovinnon tiellä on Suomen uudelleen rakentami-

Jatk. siv. 11

Marraskuun 30. päivän aamuna 1939 aloittivat venäläiset hyökkäyksen Suomen kaikilla rintamansilla. Hyökkäyksen torjuntaan asettuivat ylimääräisiin harjoituksiin kaiken varalta kutsutut joukot. Lukumääräisestä heikkomuudestaan huolimatta meikäläiset tekivät menestyksellistä vastarintaa.

Suojärven puoleiset asutut seudut yhdisti länteen yksi ainoa tie, Tolvajärven tie. Tämä johti Tolvajärven kautta Värtsilään. Paikalliselle asujamistolle tie ei ollut elintärkeä, sillä liikenne suuntautui etelämpänä olevalle Suojärven radalle. Tie olikin rauhan aikana vähän liikennöity, sillä jätettyään Suojärven asutusseudut se työntyi harvaan asuttuun korpeen. Suojärven ja Tolvajärven kylän välillä oli vain yksi pienehkö kylä, Ägläjärvi, vasta Tolvajärven länsipuolella asutus oli tiheämpää. Juuri ennen sotaa valmistui tie Tolvajärven länsipuolelta Muuannon kautta Soanlahdelle ja Loimolaan, yhdistäen Tolvajärven tien Suistamon verkostoon. Suojärven molemmin puolin Suvilahteen johtavia teitä lukuunottamatta olivat tämä, sekä Korpiselästä Ilomantsiin johtava tie huomattavimmat kulkuväylät, jotka erkanivat Tolvajärven tiestä. Samansuuntaisesti siitä kulki toinen n. 80 km:n pituinen korpitie Ilomantsista Liusvaaraan. Asutus Liusvaaran tien varrella oli erittäin harvaa. Liusvaaran, Kuolismaan ja Möhkön pienet erämaakylät ja muut asutukset vaarojen lailla jäivät tämän tien piiriin. Puolustukselle edullisia maastokohdita oli tien varrella runsaasti. Puolustukseen soveliaimmat paikat olivat Kuolismaalla, Möhkössä ja Oinassalmella. Liusvaaran tien yhdisti Tolvajärven tiehen Kuolismaan itäpuolelta lähtevä, Vegaruksen kautta Vuonteleeseen johtava äsken rakennettu uusi, hyvin heikko tie.

Suojärven suunnalla ylitti vihollinen valtakunnan rajan 30. 11. klo 7.00 aamulla. Vihollisen 155. D:n tuli edetä Ilomantsia kohti ja 139. D:n suuntana Korpiselkä. Vihollisen ryhmitys oli takaa-ajon luontoinen ja ilmensi venäläisten käsitystä tulevien taistelujen luonteesta. Vihollisen eteneminen tapahtui odottamattoman nopeasti panssarivaunujen tukemana; niiden äkillisellä ilmestymisellä oli lamauttava vaikutus joukkoihimme, joista vain harvat oli ehditty varustaa panssaritorjunta-aseilla. Laatokan pohjoispuolella venäläiset vallattuaan Salmin ja Uomaan olivat tunkeutumassa kohti Kitelää kahtena rivistönä, samalla kun toiset rivistöt etenivät osaksi Suojärven kautta Loimolaan päin pitkin rautatietä ja sen kanssa yhdensuuntaista maantietä, osaksi Ägläjärven kautta Tolvajärvelle ja Kuolismaan kautta Ilomantsiin. Tilanne Laatokan pohjoispuolella näytti alussa hyvin kriittiseltä, missä koko IV armeijakunnan (kom. kenr.maj. Hägglund) rintama myötäsi. Sen vuoksi ei aiheuttanut suurta huolta se, että venäläiset lähestyivät Kitelää, mutta sen sijaan se, että vihollis-

sen etenemistä Suojärven tienoilla ja pohjoisempana Suojärveltä Tolvajärvelle ja Ilomantsiin kulkevilla teillä ei tuntunut voitavan pidättää, saattoi vaarantaa koko suunnitellun vastahyökkäyksen.

Koska tämän kaistan joukot joutuisivat suhteetonta ylivoimaa vastaan, oli ylipäällikön löydettävä oikea mies kriittistä tilannetta selvittämään ja valinta sattui eversti Paavo Talvelaan, joka jo vapaus-sodassa oli havaittu pelottomaksi ja voimakastahtoiseksi johtajaksi.

Ylipäällikkö tähdensi, että vaikka suuret arvot olivat pelissä, hän ei voinut laskea saavansa muita vahvennuksia kuin ne, jotka jo olivat matkalla, Tolvajärven kaistalle Jalkaväkirykmentti 16, komentajana pohjoiskarjalaisille hyvin tuttu evl. Aaro Pajari ja yhden patteriston sekä Ilomantsin suunnalle äsken muodostetun Osasto A:n (kom. ev. P. O. Ekholm) — kolme heikkoa pataljoonaa, suureksi osaksi suksettomia. Näillä voimilla ev. Talvelan oli temmatava aloite käsiinsä ja siirryttävä hyökkäykseen. Joulukuun 6. päivänä muodostui Kannaksen tilanne erittäin huolestuttavaksi. Äärimmäisen huolestuttava tilanne oli Suojärven—Loimolan suunnassa, missä Piitsjoen asemat oli 5. päivänä joulukuuta menetetty ja uusi puolustus suurin ponnisteluin järjestetty Kollalle. Tähän vihollisen eteneminen täytyi ehdottomasti saada pysäytetyksi, sillä jos Kollaa ei kestäisi, kävisi suunniteltu koukkaus mahdottomaksi. Tolvajärven rintaman osalta tuli myös huolestuttavia tietoja.

Ensimmäinen aktiivinen vastatoimenpide suoritettiin joulukuun 9. päivän vastaisena yönä, kun everstiluutnantti Aaro Pajari henkilökohtaisesti johti sissi-osaston syvälle vihollisen selustaan ja aiheutti venäläisille huomattavia tappioita. Ilomantsin kaistalla, missä johtajana oli eversti P. O. Ekholm, saatiin 10. päivä joulukuuta voitonsanoma. Yrittäessään kiertää asemiamme joutui yksi venäläispataljoona itse saarroksiin ja tuhottiin viimeiseen mieheen. Tämä oli sodan ensimmäinen tuhoamistaistelu, jollaisia sitten tuli useita.

Eversti Paavo Talvelalla, jolla Tolvajärvellä oli käytettävänään seitsemän pataljoonaa ja neljä patteria, oli nyt joukot käsissään ja hän päätti siirtyä hyökkäykseen. Keskustassa everstiluutnantti Pajari mursi vastarinnan rohkealla, jään yli tehdyllä rintamahyökkäyksellä, joka saattoi vihollisen valtaaman harjun taas haltuumme, huolimatta panssarivaunuista ja vihollisen lujudesta. Taistelun kovuutta osoittaa, että venäläiset tällä suppealla alueella menettivät tuhatkunta kaatunutta, muutamia satoja vankeja, kymmenkunta panssarivaunua, kaksi patteria ja runsaasti muuta kalustoa.

Joensuun Rajavartioston Ilomantsin komppania oli YH:ssa paisunut pataljoonaksi, jonka rungon muodostivat hyvin koulutetut rajamiehet ja rajaseudun parhaat reserviläiset. Lisäksi siihen oli liitetty parin joukkueen vahvuinen pääasiassa koulupojista kokoonpantu vapaaehtoisosasto. Pataljoona oli hyvin varustettu ja aseistettu, rajaseudun erikoisolosuhteet tunteva ja niissä toimimaan tottunut. Tämä valiojoukko sai nimekseen Er. P 11, komentajana majuri V. J. Nikoskelainen.

Er. P 11:n tehtävänä oli ryhtyä vihollisen hyökkäessä viivytystaisteluun Ilomantsin rajalta johtavien teiden suunnassa takarajana Oinassalmen vesistö—

Koitajoki. Marraskuun 30. päivänä oli 1./Er. P 11 viivytysosasto res.vänrikki Väinö Kettusen johdolla rajan vartioinnissa 70—80 km:n laajuisella alueella Salmijärven ja Naarvan välillä. Samana päivänä klo 8.00 ylitti vihollinen vahvoin voimin tykistön ja panssarien tukemana rajan Megrissä ja Pahkavaarassa, jolloin viivytysosasto vetäytyi kahakoiden Liusvaaraa kohti. Korkeavaarassa, Liusvaaran ja Megrin puolivälissä syntyi yhteenotto, mutta vihollisen painaessa päälle suljetuin rivistöin tappioista välittämättä, oli osaston vetänytävä Näätäojalle.

Pohjoisempana Iljanvaarassa taisteli pari ryhmää 1./Er. P 11:a II joukkueesta alikersantti Tolosen johdolla. Joulukuun 2. päivänä taisteltiin Näätäojalla, jonne konekiväärijoukkueella vahvennettu 3./Er. P 11 oli asettunut puolustukseen, mutta linnoitettu asema oli ennen pitkää jätettävä. Särkilammin maastossa ollut 2./Er. P 11 vetäytyi Kuolismaahan asettuen puolustukseen maantien pohjoispuolelle. Liusvaaran suunnasta vetäytyi vahvennettu 3./Er. P 11 asettuen tien eteläpuolelle. Hajallaan vartiotehtävissä ollutta 1./Er. P 11:a ryhdyttiin siirtämään Vuottoniemestä länteen etenevää vihollista vastaan. 1./Er. P 11:a II joukkue johtajanaan res.vänr. Valkeapää, ryhtyi vastarintaan Jyrkkäkoscilla 4. 12., tuottaen viholliselle suurta mieshukkaa. Hankkiakseen väsyneille joukoilleen aikaa lepoon päätti majuri Nikoskelainen jatkaa vetäytymistä aina Möhköön saakka. Tämä päätös toteutettiin 5.—6. 12. kuluessa vihollisen häiritsemättä.

Vasemmalta tullut 139. D, joka oli saanut tehtäväkseen edetä Ilomantsiin, pysähtyi suurta mieshukkaa kärsittyään Tolvajärvelle. Suomalaiset joukot eivät lukumääräisesti olleet sanottavasti vahvistuneet, mutta näitä vähäisiä joukkoja hallitsi taipumaton tahto.

Jos verrataan Tolvajärven ja Ilomantsin suuntien viivytysvaihetta toisiinsa, havaitaan niissä samoja piirteitä, mutta myös suuria eroavaisuuksia. Tolvajärvellä vihollinen eteni yhden tien suunnassa, mutta Ilomantsissa se hyökkäsi kahdessa pääsuunnassa.

Ne joukot, jotka muodostivat Ryhmä Talvelan, olivat taisteluarvoltaan varsin eriasteisia, aseistukseltaan kirjavia ja varustukseltaan puutteellisia. Joulukuun 7. päivän aamuna oli tilanne seuraava: Er. P 11 + vapaaehtoisosasto res.vänr. Julkunen (n. 2 joukkueita) + krh J + pst tykkij. puolustuksessa Möhköillä. Yksi komppania, 1./Er. P 11 oli kapteeni Kivikon johdolla Lehtovaarassa. XIII/KT (Kenttätäydennyspriikaati), paitsi 1. K oli Oinassalmella. 1. komppania oli Kivikolle alistettuna. Kaikki nämä joukot olivat toistaiseksi Nikoskelaisen johdossa. Klo 14.00 alkoi taistelu Lehtovaaran omistuksesta. Siihen ottivat osaa 1./Er. P 11 ja 1./XII/KT-Pr. kapt. Kivikon johdolla. Lehtovaara oli myöhemmin jätettävä. Samana aamuna yritti Möhkön suunnalla 2./Er. P 11 edetä Öykköstenvaaraan reservikapteeni E. A. Enbergin johdolla, mutta heitettiin takaisin. Illalla ja yöllä siirrettiin koko XIII/KT-Pr. Oinassalmelta Kallioniemeen ja 1./Pr. P 11 sieltä pataljoonan yhteyteen Möhköön. Oinasalmelle oli tarkoituksena asettaa Ilmajoella perustettu ja seuraavana päivänä saapuva V/KT-Pr. — XII/KT-Pr, joka oli perustettu Porissa, piti saapua Joensuuhun 8. 12. iltapäivällä, mutta junakuljetuksen myöhästymisen takia se saapui vasta seuraavana yönä.

Tilanne oli Ilomantsin suunnalla huomattavasti

parantunut eversti Ekholmin saapuessa sinne varhain aamulla 8. päivänä joulukuuta. Samana aamuna saapui myös 4.Krh.K., joka perustettiin Savonlinnassa. Iltapäivällä 9. 12. kiristyi tilanne Kallioniemen lossin luona. Siellä oli ehkä pataljoonan vahvuisen vihollisen onnistunut läpäistä XIII/KT-Pr:n harva varmistusketju. Se kuitenkin saarrettiin ja tuhottiin yöllä ja seuraavana aamuna käydyissä taisteluissa. Tämä voitto nosti kovasti joukkojen mielialaa.

Ilomantsissa olevat pataljoonat olivat 14. 1. yhdistetyt rykmentiksi, JR 41. — II/JR 41 (entinen XII/KT-Pr) vahvennettuna Er.P 11:a konekiväärikompanialla, puolusti Oinassalmea. III/JR 41 (entinen XIII/KT-Pr.) varmistti Kallionemessä Koitajokea. I/JR 41 (entinen VK/T-Pr.) sekä Er.P 11 olivat reservinä; viimeksimainittu varmistti yhdellä komppanialla Nuorajärven länsirannan. 9./KTR 6 oli asemassa Oinassalmella.

21. 1. 40 aamulla aloitti vihollinen voimakkaan tulen pitkin rintamaa, joka erityisen kovana kohdistui Kallioniemen lossin pohjoispuolelle, Petkelniemeen ja Sotkasenvaaraan. Pian alkoi myös jalkaväki liikehtiä. Tammikuun 27.—28. päivinä käytiin taisteluja Petkelniemeen hyökkäviä vihollisvoimia vastaan, missä kaikki hyökkäykset torjuttiin.

Helmikuun alusta sodan loppuun saakka ei joukkojen asemassa tapahtunut huomattavia muutoksia. Maaliskuun alussa alkoi venäläisiin tulla enemmän eloa. Suurhyökkäys Kollaalla ja Ryhmä Talvelan eteläisellä suunnalla oli alkanut. Oinassalmella käytiin vilkkaita partiokahakoita. Omien joukkojen taistelutahto säilyi sodan loppuun saakka hyvänä. Yhteyden pito naapureihin, mm. Kollaan joukkoihin oli erinomainen. Vihollinen oli pannut tuleen kaikki voimansa päästäkseen ratkaisuun, mihin se ei kuitenkaan pystynyt. Talvisodan kunniakkaat taistelut oli kunniakkaasti viety päätökseen.

Ilomantsin Oinassalmi on eräs niistä harvoista taistelupaikoista, joka jäi rauhanteossa valtakuntamme alueelle. Ilomantsin Reserviupseerikerhon aloitteesta muodostettiin Ilomantsissa Oinassalmen Muistomerkkitoimikunta, jossa mainitun kerhon lisäksi ovat edustettuina Ilomantsin Reservin Aliupseerit, Sotainvalidien Veljesliiton Ilomantsin alaosasto sekä Pohjois-Karjalan (ent. Joensuun) Rajavartioston 2. komppania Ilomantsissa.

Toimikunnan tehtävänä on suunnitella ja pystyttää Oinassalmelle muistomerkki. Toimikunnan puheenjohtajana on majuri Jaakko Törmi ja sihteerinä ltn., metsänhoitaja Aatos Tuovinen. Toimikuntaa avustavina järjestöinä ovat mukana: Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiiri r.y. ja Reservin Aliupseerien Pohjois-Karjalan Piiri. Muistomerkin suunnittelutyö ja reliefin valmistaminen on annettu taiteilija Veikko Jalavalle Joensuussa. 50 mx70 m:n suuruinen maalalue on saatu Oy Kaukas Ab:ltä. Muistomerkin rakentaminen luonnonkivistä muuraamalla suoritetaan pääasiassa talkootyönä. Kenttätöitä aloitetaan viipymättä ja paljastusjuhllaisuudet järjestetään syyskesällä. Muistomerkkitoimikunta ja avustavien järjestöjen edustajat vierailivat Oinassalmella 2. 5., jolloin todettiin muistomerkillä tarkoitettun paikan erinomaisuus. Korkea louhikkoinen kukkula sijaitsee maantien vieressä, lähellä Oinassalmen siltaa. Ensi syksynä pystytetään Kontiolahden varuskunnassa Kollaan

KUTSU

Joensuun Reserviupseerikerhon Hengellisen Veljespiirin

vuoden 1959 kerhoiltoihin allamainittuina päivinä ja suluissa mainituissa paikoissa klo 19.00.

Tunnus: »Katso, minä olen avannut eteesi oven», Ilm. 3:8.

Tiistaina 1. 9. (Pukkila, Kettuvaara)

Pastori Tapani Pukkila:

»Raamatun ajankohtaisuus».

Tiistaina 6. 10. (Krogerus, Kettuvaara)

Kirkkoherra Olavi Krogerus:

»Uskon elämän hoitaminen».

Tiistaina 3. 11. (Tarvainen, Niskakatu 18 A)

Lehtori Paavo Kortekangas:

»Suomen sotilaita Kristuksen saatossa».

Tiistaina 1. 12. (Lindqvist, Otsonkatu 1)

Lehtori Leevi Lindqvist:

»Nykyajan nuorison vaikeuksia».

Tavanmukainen jouluaaton kirkkojuhla on Joensuun luterilaisessa kirkossa jouluaattona klo 17.00. Mahdollisista ohjelman muutoksista ilmoitetaan erikseen. Kerhoilloissa veisataan virsiä ja hengellisiä lauluja.

Kaikkiin tilaisuuksiin ovat upseerit rouvineen sekä aikuiset perheenjäsenet tervetulleita.

Reservin upseeri!

Joko jäsenmaksusi on tältä vuodelta suoritettu? Kerhosi tarvitsee varoja toimintaansa, joten suoritustasi odotetaan ensi tilassa. Joko olet reserviupseerikerhon jäsen, ellet, niin liity viipymättä lähimmän kerhon jäseneksi.

taistelun muistomerkki ja Oinassalmelle Ilomantsin suunnan muistomerkki, joten henkiyhteys näiden talvisodan naapureiden Tolvajärvi—Oinassalmi—Kallioniemi ja Kollaan välillä on edelleenkin hyvä.

E. R.

Lähteet: Paikan päällä kuultua. Mannerheim: Muistelmat. E. W. Kukkonen: Tolvajärven ja Ilomantsin taistelut vv. 1939—1940.

Jäähyväiset Syvärille

Kesäkuulla 1944, venäläisten suurhyökkäyksen kehittyessä aluksi läpimurroksi Karjalan Kannaksella ja viikkoa myöhemmin myös Aunuksen Kannaksen länsiosassa, sai Itä-Syvärillä toiminut 7. divisionakin käskyn vetäytyä asemistaan tuon mahtavan virran turviin. Jalkaväkirykmentti 9. sai tehtäväkseen asettaa puolustukseen sodan aikana rakennettuihin, osin betonista valettuihin aseisiin Vosnesenjan kaupungin pohjoispuolelle. Vetäytyminen suoritettiin suurella kiireellä, kauniin kesäpäivän kuluessa ja kuten sittemmin havaittiin, vihollisen täysin huomaamatta. Aamuvarhaisesta iltaan asti ajoivat yhtäjaksoiset kolonnat Äänisen avointa rantatietä sankan pölypilven vain antaessa jonkinlaisen suojan tähytystä vastaan. Samana iltana kaapattu naapurien tähytysilmoitus kertoi »suomalaisten ilmeisestikin valmistelevan hyökkäystä, koska rantatiellä on havaittu päivän kuluessa erittäin vilkasta liikehtimistä.»

Rykmenttiä tukeva tykistö, mukana liperiläinen raskas patteristo, sijoitautui myös edellisenä talvena rakennettuihin aseisiin muutamien kilometrien päähän Syvärin pohjoispuolelle tulenjohtueiden miehittäessä puolustusasemien betoniset tj-bunkkerit.

Noin vuorokausi asemien tyhjentämisen jälkeen alkoi vihollinenkin uumoilla jotain erikoista olevan tapahtumassa. Parikymmenminuuttisen tykistö- ja krh.valmistelun jälkeen se hyökkäsi »Kumpu»-tukikohtaan, mutta jostain käsittämättömästä syystä, ehkä miinakentän ansiosta, yritys tyrehtyi tyhjän varustuksen eteen. Tuntia myöhemmin hyökkäys uusittiin entistä tehokkaamman valmistelun jälkeen ja tukikohta »vallattiin» kiivaalla metelillä.

Seuraavan yön kuluessa vihollinen jatkoi etenemistään ilmeisen varovaisesti ja kello viiden aikaan aamulla ilmoitti tarkkailupartiomme ensimmäisten joukkojen olevan lähetymässä Vosnesenjaa. Valtaajien oli kuitenkin pysähdyttävä tavoitteensa eteen, sillä nyt oli esteenä tulipalo.

Kun viimeiset pioneerimme olivat juuri palamassa tulimerenä liekehtivästä kaupungista, ilmesivät paikalle vihollisen syöksyhävittäjät. Ne järjestivät sillan vaiheille hurjan karusellin, jonka tuloksenä osa panostetusta sillasta räjähti hieman suunniteltua aikaisemmin ja muutama pohjoisrannalla sijaitseva talo syytti tuleen. Tämän kymmenen syöksypommittajan suorittaman hyökkäyksen ilmeinen tarkoitus lienee ollut sillan tuhoaminen perääntymisemme estämiseksi, mutta se tapahtui liian myöhään.

Samana päivän iltaan mennessä riehuva tulipalo vaimeni sikäli, että vihollinen pystyi tuomaan ensimmäiset joukkonsa savuavien raunioiden liepeille ja siten miehittämään kaupungin. Tapauksen johdosta kuultiin suunnilleen seuraavanlainen radiotiedoitus: »19 päivänä kesäkuuta ryhtyivät joukkomme Äänisjärven rannalla hyökkäykseen, murtivat täydelleen vihollisen vastarinnan ja jo ensimmäisen vuorokauden kuluessa valtasivat useita kyliä sekä Vosnesenjan kaupungin.»

Syvärin aseisiin siirryttäessä oli tarkoituksena ollut käydä siellä lujaan puolustukseen, mutta tapahtumat Aunuksen kannaksen länsiosassa aiheuttivat sellaisen muutoksen tilanteeseen, että Itä-Syvärin joukkojen oli myös kiireesti jatkettava vetäytymistään kohti Äänislinnaa ja koti-Suomea. Niinpä jo äsken kerrotun päivän iltana sai Liperin patteristo käskyn lähteä seuraavana aamuvarhaisena liikkeelle pohjoista kohti.

Puolustustaistelua varten varattu ammusmäärä oli kuitenkin niin suuri, että perin vajanaiseksi kulluneen auto- ja hevoskanna vuoksi ei kaikkia ampu-
matarvikkeita olisi pystytty kuljettamaan mukana. Sainkin senvuoksi divisioonan tykistökomentajan suostumuksen ehdotukselleni, että voimme ennen matkaan lähtöä suorittaa jonkinlaisen »kevennys-
ammunnan» päivän kuluessa toteamiimme viholliskohteisiin Vosnesenjaan ja sen takamaastoon.

Aamuvarhaisella kiipesin muutaman tulenjohtajan kanssa maantien vieressä mäkiharjanteella olevaan tähytystorniin ammuttaa valmistelemaan. Ensimmäiseksi maaliksi valittiin kaupungin itälaidassa oleva Äänisen kanavan suu, jonka rantapenkkään olimme edellisenä iltana todenneet tuodun pari suorasaunasta tykkiä. Tämän kohteen maaliintulohetkeksi määrättiin kello viisi aamulla.

Ensimmäisten kranaattien saapumista odotellessamme tähytelimme maalialuetta ja sen lähimaastoa. Yhtäkkiä havaitsimme kanavan mutkan takaa hiljalleen lipuvan lautaa, jolla on lastinaan ryhmän verran miehiä. Kohta tuli näkyviin toinen, kolmas, neljäs jne. Ne seurasivat toinen toistaan jatkuvana jonona ja laskimme niitä olleen näkyvissä jo kolmissenkymmentä hetkellä, jolloin ensimmäiset alkoivat lähestyä kanavan suuta, siis kohtaa, johon tulemme heti suuntautuisi. Tiedustelin hätäisesti patteristopuseerilta tulen valmiutta ja sain ilmoituksen, että ensimmäinen ryhmä tulee maaliin määräaikaan. Samassa raskaat kranaatit ujelsivatkin jo yllämme ja koska aikataulumme sattumalta oli yhtäaikainen venäläisten kanssa, saapuivat ammuksetkin kanavan suulle juuri sillä hetkellä, kuin ensimmäiset lautatkin.

Jo ensimmäinen ammusryhmämme osui suuremmoisesti. Kranaattien räjähdydessä kanavan korkeissa rantatöyräissä lakaisi niiden sirpalevaikutus armottomalla teholla suojattomia purjehtijoita. Heillä näytti olleen ainoana ohjausvälineinään jonkinlaiset seipäät, joiden avulla ei raskaita hirsilauttoja helposti käännelty. Syvärin vuolas virta imi jatkuvasti uusia ryhmiä maalialueelle ja ainoan kerran koko pitkän sodan aikana jouduinkin tällöin antamaan patteristolleni käskyn jatkuvasta pikatulesta.

Kymmenet lautat ja niillä liikkuvat sadat miehet kulkivat voimakkaan virran vetäminä kohti tuhoaan. Ainoana pelastautumisen mahdollisuutena oli tulijoilla heittäytyä veden varaan ja yrittää uimalla rantaan. Sekin oli kuitenkin miltei toivotonta, sillä kah-

Jatk. siv. 7

Rauhansopimuksia ja aselepoja

Käsiteltäessä Pähkinäsaaren rauhan väärennetyksi väitetyn rauhansopimuskirjan vaiheita on otettava huomioon, etteivät Ruotsin rauhanvaltuuskunnan jäsenet (suomalaisia ei ollut mukana) tunteneet ollenkaan maamme asutuksen levenemisrajoja enempää kuin muitakaan olosuhteita, mikä olikin sitten varsinaisena syynä siihen, että Ruotsin ja Novgorodin välinen valtaraaja vetäistiin aivan ylimalkaisesti niin, että se halkoi Karjalan heimon kahtia eroittaen jopa lähisukulaisetkin toisistaan. »Yhden kantoi Karjala-

Pontus de la Gardie. — J. Falkin vaskipiirros samanaikuisen maalauksen mukaan.

Jäähyväiset Syvärille Jatkoa sivulta 6.

dentoista raskaan haupitsin pikatuli teki miltei mahdottomaksi päästä turvaan kiipeämällä ylös jyrkkää ja korkeata, täysin avointa rantatöyrästä. Kokonaisuutena oli mahdotonta laskea, mutta oletimme, että vain aniharvat siitä onnistuivat pelastautumaan. Monin kymmenin, ehkä satamäärin, kuljetti Syvärin musta virta mukanaan kaatuneita, hukkuneita ja hyljättyjä lauttoja.

Rytinää kesti vajaat kymmenen minuuttia ja patteristo ampui sillä aikaa noin 400 laukausta eli siis yhteensä lähes 20.000 kiloa terästä ja rotulia. Kun lauttojen tulo loppui, annoin käskyn myös tulen pysäyttämiseksi ja valmistautumisesta lähtöön.

Mikä oli sitten ollut tuon »laiyaston» tarkoituksena? Ilmeisestikin yritys ylittää Syväri yllättäen voimakkaan virran avustamana. Lautat olivat ainoat mahdolliset ylikulkuvälineet, sillä omiemme toimesta oli tietenkin veneet ym. tarkoin evakuoitu tai hävitetty, eikä muutakaan ylimenokalustoa liene naapurilla ollut silloin käytettävissä.

Ilmoittaessani ylöspäin torjuneemme yksisötulella vihollisen vähintään kahden komppanian voimalla suorittaman ylitysoyrytyksen, olivat herrat siellä vähän ihmeissään. Jalkaväen taholta ei nimittäin ollut tullut mitään tiedoitusta kyseisestä hyökkäyksestä. Siellä oli vain kuultu yllättäen alkanut kova jyrinä, mutta ei oltu nähty ainoatakaan vihollista.

Tämä johtui siitä, että oman puolustuksemme asemat sijaitsivat alhaalla, lähellä jokivartta, josta ei ollut minkäänlaista tähytysmahdollisuutta kanavan suun maastoon. Vain korkealla mäellä sijainneesta tähytystornista voimme todeta tapahtuneen sekä nähdä kevytmielisen ja vain hyvään onneen nojautuvan yrityksen surkean päätöksen.

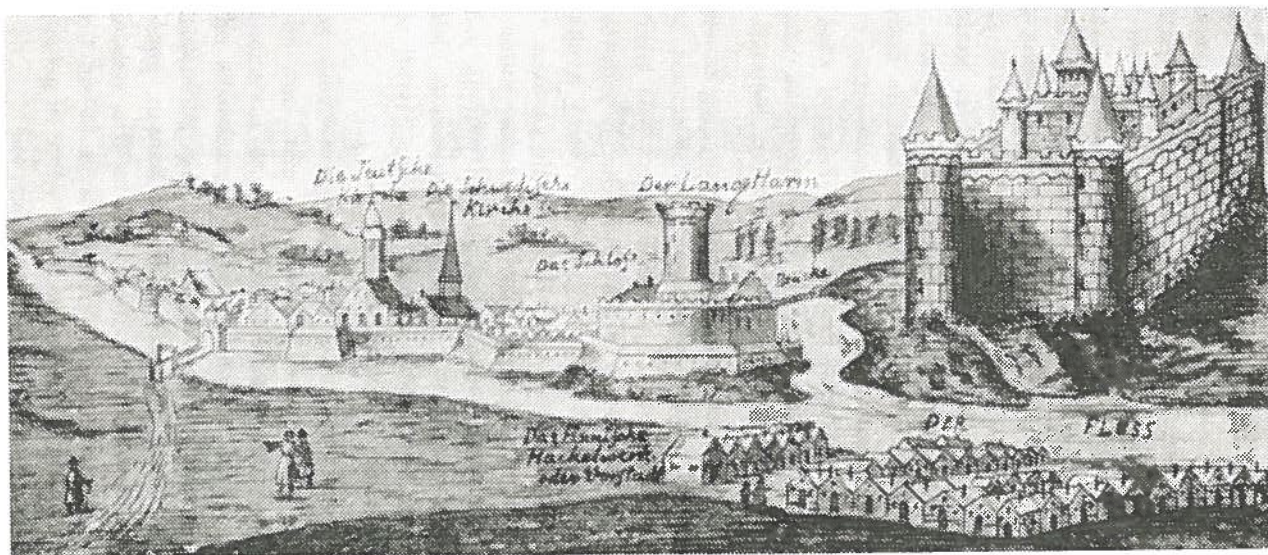
Tässä torjuntataistelussa oli sattuma pelannut ratkaisevaa osaa. Meidän onneksemme olivat ammuttamme aika ja kohde sattuneet täsmälleen yhteen. Ei tosin ollut epäilystäkään, etteikö kyseinen yritys olisi tullut torjutuksi myös oman jalkaväkemme toimesta, mutta on syytä uskoa, että venäläisten pelastautumismahdollisuudet olisivat tällöin laajemmille vesille tultaessa olleet suuremmat ja tappionsa eivät ehkä niin täydelliset.

Sellainen oli liperiläisten hyvästijätö Syvärille.

han, toisen vei Venäjänmaalle.» Mikä vieläkin pahempi, rauhansopimus jätti Novgorodin puolelle heimon elintärkeät »erämaat», joiden nautintaoikeus oli kuulunut karjalaisille ikimuistoisista ajoista. Tämä rauhansopimus katki jo tekohekellään tulevien rajariitaisuuksien ja niistä johtuneiden hävitys- ja kostoretkien sekä pitkäaikaisten ja veristen sotien siemenet.

Onneton Karjalan heimo joutui moneksi vuosisadaksi Lännen ja Idän polttopisteessä tyhjentämään kärsimysten kalkin ja sananmukaisesti nousemaan vuosi vuodelta verestä ja tuhkasta. Suotta ei olekaan kuvattu Karjalan vaakunassa verenpunaiselle kentälle Lännen ja Idän raudoitettut käsivarret taistelemassa Karjalan kruunusta. Pähkinäsaaren rauhan jälkeisenä ajanjaksona oli karjalainen miekka pidettävä alituisesti teräväksi hiottuna sekä jousi ja nuolikontri käyttövalmiina savupirtin seinällä.

Pähkinäsaaren rauhanteon jälkeen vallitsi joltin rauhantila, pienempiä kahakoita lukuunottamatta, toista sataa vuotta, mutta 1400-luvun loppupuoliskolla alkoi taas idän taivas mennä uhkaavasti pilveen. Täytyy sanoa, ettei silloin syy ollut yksinomaan Novgorodin kontolla. Suomesta muutti uutisasutusta verrattain laajoin mitoin rajan toiselle puolen entisiin karjalaisten »takamaihin». Siellä he tunnustivat edelleen Ruotsin esivallakseen. Novgorodin taholta alettiin väittää ihan oikein, että rauhanrikkomus oli tapahtunut ja että alue kuului rauhansopimuksen mukaan heille. Pian rikottiin Ruotsin taholta rauhansopimus toisellakin tavoin, kun Viipurin linnan isäntä Erik Akselinpoika Tott rakennutti v. 1475 Kyrönsalmeen Novgorodin puolelle rajaa Olavinlinnan*) suomalaisen uutisasutuksen turvaksi, vaikka nimenomaan oli rauhassa sovittu, ettei »saa rakentaa minkäänlaista linnoitusta (castra) ei Venäjälle eikä

Täällä, Ivangorodissa olevassa pikkukylässä tehtiin Täyssinin rauha.

Karjalaan ei meidän eikä teidän toimestanne». Rauhansopimuksen rikkominen Ruotsin taholta oli ilmeinen ja tähän rauhantila päättyikin.

Novgorod aloitti kosto- ja hävitysretket ja Suomen puolelta vastattiin samalla mitalla. Partiosota oli päässyt täyteen vauhtiin valtarajan kahden puolen, mutta se oli vain esinäytöstä. Moskovan ruhtinas Ivan III Vasiljevits oli näihin aikoihin kohonnut Venäjän muita ruhtinaita mahtavammaksi, sivuuttanut Novgorodin ja ottanut ylivoimansa merkiksi arvonimen suuriruhtinas. Saadakseen aikaa vakaannuttaakseen valta-asemansa Venäjällä hän teki Ruotsin kanssa välirauhan v. 1482 neljäksi ja sitten v. 1487 viideksi vuodeksi. Näillä sopimuksilla eivät kuitenkaan vihamielisyydet rajalla edes vaimentuneet, vaan partiosota riehui siellä niinkuin ennenkin kaikkine kauhuineen ja hävityksineen sekä varsinainen riitakysymys pysyi avoimena. Näissä tehdyissä välirauhansopimuksissa venäläiset vaativat Pähkinäsaaren rajan tarkistusta päästäkseen virallisesti selville siitä, kuinka paljon oli alkuperin sovitusta rajasta poikettu. Tällöin juuri ruotsalaiset esittivät väärennetyn rauhankirjeen, jonka vaiheet olen aikaisemmin selvittellyt, ja joka oli väärennetty nimenomaan Ruotsin valtion eduksi. Syksyllä 1493 uudistettiin välirauha vielä 1½ vuodeksi, mutta pysyvämpään sovintoon ei päästy ja niin alkoi »suuri venäläissota» (vv. 1495—97) kaikkine julmuuksineen. Yksityiskohtaisesti emme sen kulkuun kajoa. Karjalaisten kärsimysten mittaa kuvastakoon v. 1490 laadittu, Suomen johtajille lähetetty rahvaan valituskirje: »Miesväen ottavat he ja ripustavat ylös jaloista, toisinaan käsistä, kantavat heiniä, syyttävät niistä tulen heidän allensa ja kärventävät tukan ja parran pois heiltä. Kun he tämän ovat tehneet, laskevat he heidät alas, kantavat maljan täynnä tulta heidän rintansa päälle, polttavat ihon heidän ruumistansa, sitovat sitten köyden heidän päänsä ympäri, ottavat kepin ja kiertä-

vät sitä päätä vasten niin kovasti, että heidän silmänsä pullistuvat ulos päästä. Sitten aukaisevat he heidän vatsansa ja taluttavat heitä puiden ympäri, niin kauan kuin heidän sisälmyksensä ovat heissä. Muutamia ottavat ja nyhtävät heiltä parran, niinkuin tavallisesti revitään harja pois sieluttomilta eläimiltä, sitten he mestaavat heidät. Meidän köyhät vaimomme ripustavat he ylös käsistä, pieksävät heitä vitsoilla ja ruoskilla, leikkaavat pois heidän rintansa, pistelevät heitä keihäillä ja kiusailevat heitä kuoliaiksi . . . jne.»

Vaihtelevalla onnella käytiin »suurta venäläissotaa» ja sen hirveät hävitys jäljet näkyivät parhaiten Karjalassa, jossa lukemattomat kylät oli poltettu tai autioituneet sekä asukkaat saaneet sodan melskeissä surmansa. Suuren osan näistä tuhoista Käkisalmen läänissä on luetteloinut »Vatjan viidenneksen verokirja v. 1500», jossa vähän väliä mainitaan kokonaisia kyläkuntia autioiksi taikka asukkaat vapautetaan määräjäksi veroa maksamasta, koska »ruotsalaiset ryöstivät heiltä vaimot, lapset ja karjan.»

Lopulta alettiin jo Venäjälläkin kaivata rauhaa ja Moskovan suuriruhtinas ilmoitti haluavansa keskustella siitä Ruotsin valtionhoitajan kanssa. Vuonna 1497 lähetettiinkin Novgorodiin täysivaltaisina lähettiläinä Turun kaniikki Gregorius Juhananpoika ja Pernajan kirkkoherra Cyprianus Antinpoika, joiden tuli saada aselepo kevääseen asti, jollei pitempää rauhaa saataisi syntymään. Mutta hepä onnistuivatkin tekemään rauhan kuudeksi vuodeksi. Tällöin sovittiin, että rajakysymys ratkaistaan Vuoksen Sobolinossa (Noisniemi) saman vuoden joulukuussa suorittamalla rajankäynti »Siestajärvestä Kainuun mereen».

Syyskuun 14. päivänä v. 1504 vahvistettiin rauha jatkumaan 20 vuotta eteenpäin ja tällöinkin päätettiin »käydä raja meren rannasta Kainun mereen (Kainus mare)» kuten sopimuskirjassa sanotaan.

Vuonna 1510 kokoontuivat Novgorodiin kummankin valtion »suuret lähettiläät» neuvottelemaan taaskin rauhasta, jota 6 vuotta sitten oli päätetty jatkaa 20 vuodelle. Tämän ei katsottu kuitenkaan riittävän, vaan vahvistettiin nyt rauha kokonaiseksi 60

*) Olaus Magnuksen Suomen karttaan on Olavinlinna merkitty seuraavin sanoin: »Castrum novum. Nigra aqua et profundissima et nigerrimi pisces — Uusi linna-leiri. Musta ja hyvin syvä vesi ja kalat hyvin mustia.»

vuodeksi ja rajakokous päätettiin pitää kolmen vuoden kuluttua Sobolinossa Vuoksella ja suorittaa rajankäynti Siestarjoesta »Kainun mereen (Kaijno haf)».

Toukokuun 9. päivänä 1514 uudistettiin rauha ja Sobolinon kokous lykättiin 20. 7. 1518 saakka.

Syyskuun 2. päivänä 1526 »parsittiin» Novgorodissa v. 1510 tehty rauhansopimus.

Maaliskuun 25. päivänä 1535 lisättiin taas rauhansopimusten lukumäärää 60 vuodelle ja rajamerkit päätettiin panna »merestä Siestarjokea myöten Kainun mereen (Cajrno haf)»; samalla sovittiin taaskin, että tulevaa rauhankokousta varten saavutaan 20. 7. 1547 Sobolinon.

Kun sitten määräaika koitti, eivät venäläiset saaneetkaan. Tuli vain lähetti tuoden suuriruhtinaan kirjeen, jossa tämä syytti Ruotsia siitä, että linnoitusten rakennushankkeita on oltu toteavinaan lähellä rajaa kahdessa paikassa. Paikkojen nimet olivat kuitenkin niin kummalliset, ettei tiedetty, mitä suuriruhtinas sillä tarkoitti. Toinen oli »Convevade» ja toinen Bistrosalme». Niin jäi rajankäynti taaskin suorittamatta. Näihin aikoihin syntyi valtarajan eteläosassa uusi rajariita. Siellä venäläiset tekaistuilla syillä vaativat Ruotsilta n. 4—5 pnk pitkä ja parisen leveää aluetta Rajajoen Suomen puoleisella luoteisrannalla. Tähän ei Ruotsin kuningas suostunut. Riideltiin kauan ja siitä sai tämä alue pysyvän nimen »Riitamaa». Nämä rajariitaisuudet olivatkin sitten pääasiallisempana syynä sotaan vv. 1555—57. Tällä sodalla ei kumpikaan puoli voittanut mitään. Tappiot vain olivat »saalista». Mutta Karjalan heimo tunsikin sodan veristen vankkurien kulkeneen ylitseen, vuodatti vertaan, kärsi ja sai ryhtyä taas nousemaan tuhkasta. Suuri joukko karjalaisia raahattiin vankeuteen Venäjälle. Venäjän kronikka kertookin kehuskellen, että suomalaisia miehiä myytiin yhdestä riunasta (10 kopeikkaa) ja naisia 5 alttinasta (à 15 kop.). Mitäpä muu Suomi on joutunut kärsimään karjalaisten rinnalla!

Jo vuoden 1556 lopulla oli Kustaa I Vaasa, joka katui kovasti harkitsematta alettua sotaa, lähettänyt Moskovaan Turun kirkkoherra Canutus Johanniksen ehdottamaan tsaarille rauhanneuvotteluja. Iivana Julma otti hänet vastaan »jyrkästi ja kopeasti, niinkuin venäläisten tapa on» sekä hyväksyi kuninkaan »rukoilevan pyynnön» ja »armahti» vastustajaansa lupaamalla rauhan. Sanoiinkin takertumatta kuningas päätti lähettää Moskovaan rauhansopimuskunnan, johon hän määräsi lankonsa Sten Erikipoika Leijonhufvudin, arkkipiispa Lauri Pietaripojan, Turun piispa Mikael Agricolan, Pentti Gyltan, Knut Knutinpojan ja Olavi Laurinpojan. Ennen tämän valtuuskunnan lähtöä olivat jo Henrik Klaunpoika ja Jöns Vestgöte tehneet venäläisten kanssa Rajajoen Alakylässä välirauhan.

Rauhanneuvottelijat saapuivat Moskovaan ja noin kuukauden siellä viivyttyään allekirjoittivat 2. päivänä huhtikuuta 1557 sopimuksen, jolla vahvistettiin vuonna 1537 tehty rauhansopimus 40 vuodeksi. Paluumatkalla piispa Mikael Agricola kuoli Uudellakirkolla.

Vuonna 1561 elokuussa jatkettiin taaskin Novgorodissa rauhaa 20 vuodelle.

Vuonna 1569 tsaari Iivana Vasiljevits, joka tunnetaan historiassa paremminkin nimellä Iivana Julma,

selitti olevansa valmis neuvottelemaan Moskovaan v. 1537 tehdyn ja v. 1561 tarkistetun rauhnan vahvistamisesta. Ruotsin äskettäin valtaistuimelle noussut kuningas Juhana III lähettikin 57 henkeä käsittävän neuvottelukunnan Novgorodiin. Tähän kuuluivat mm. Turun piispa Paavali Juusten, Tönne Olavinpoika Vildeman, sihteeri Mathias Schubert ja tulkki Engelbrekt Niilonpoika. Lähetystö otettiin Novgorodissa juhlallisesti vastaan syyskuun 14. päivänä 1569, mutta kun se kieltäytyi neuvottelemasta Novgorodin käskynhaltijan, ruhtinas Ptjor Pronskoin kanssa ja vaati pääsyä Moskovaan itsensä tsaarin puheille, alkoi venäläisten taholta sellainen kohtelu, joka ei historiassa löydä vertaa. Lähetystön ylläpito supistettiin puoleen eikä sallittu ostaa mitään lisäelintarpeita edes omilla rahoilla. Lähetystö sai kärsiä suoranaista nälkää! Liikkumisvapaus evättiin ja pian lähetystö siirrettiin hyvin ahtaihin asuntoihin, jotka kaiken lisäksi ympäröitiin korkealla paaluidalla. Heiltä tiedusteltiin sitten, haluaisivatko he nyt neuvotella käskynhaltijan kanssa vai ei. Piispa Juusten vastasi myönteisesti. Kesti kuitenkin toista kuukautta ennenkuin heidät vietiin ruhtinas Pronskoin eteen, missä he tsaarin määräyksestä joutuivat mitä törkeimmän väkivallan ja ryöstön alaisiksi: heitä lyötiin, juhlapuvut raastettiin heidän yltään; lopuksi heidät sidottiin ja juoksutettiin ratsujen perässä majapaikkaansa, missä heiltä ryöstettiin asiapaperit ja vaatteet. Tämän jälkeen heidät puolialastomina kuljetettiin Moskovaan, missä jatkui tämäläinen kohtelu. Näin kuvailee lähetystön ennen kuulumatoman raakaa kohtelua historioitsija Gris. Kokonaista kaksi vuotta kesti heidän vankeutensa ja julma kohtelu. Sen aikana kuoli raivoavaan ruttoon 15 lähetystön jäsentä. Lopulta verenhimosta mieleton tsaari lähetti lähetystön Ruotsiin mukanaan sellaiset rauhanehdot, jotka oli mahdotonta hyväksyä. Oli suoranainen ihme, että lähetystö säilytti henkensä, sillä juuri näihin aikoihin tälle veriselle itsevaltiaalle sattuivat hurjimmat raivon ja murhanhalun kohtaukset. Niinpä hän v. 1570 Novgorodissa mestautti yhdellä kertaa noin 1.500 henkilöä ja seuraavana vuonna pani toimeen uusia verilöylyjä, jolloin pää putosi mm. monelta hänen suosikiltaan. Valamon luostarin kirjastossa on vieläkin käsikirjoitus, jossa Iivana Julma määrää sielumessua suoritettaviksi kaikille niille, jotka hän on mestauttanut tai tulee tulevaisuudessa mestauttamaan. Sic!

Oli aivan luonnollista, että minkäänlaiset neuvottelut eivät voineet tulla kysymykseen tällaisen menetelyn jälkeen. Sen sijaan alkoi Iivana Julman ja Juhana III välillä kirjeenvaihto, joka siivottomuudessaan hakee vertaa. Näyttää aivan siltä kuin arvon hallitsijat olisivat aivan kilpailleet keskenään, kumpi keksii nasevampaa ja loukkaavamman sanonnan.

Sillä välin olivat jo alkaneet sotatoimet Ruotsin ja Venäjän välillä. Tämä »suuri venäläissota», jota nimeä on maamme historiassa siitä käytetty, kesti 25 vuotta vv. 1570—1595. Välillä solmittiin kaksikin välirauhaa, jotka kuitenkin eivät keskeyttäneet sotatoimia muualla kuin tekosuunnalla. Ensimmäisen teki omalla vastuullaan Viipurin päällikkö Antti Sabelfana v. 1573 lopulla. Aselevon tuli kestää kesäkuun 29. päivään 1574, mutta sitä pitkitettiin sitten vielä vuodeksi. Heinäkuun 13. päivänä v. 1575

solmittiin sitten varsinainen välirauha Suomen rajalla kahdeksi vuodeksi. Valtuutettuina olivat Ruotsin puolelta Henrik Klaunpoika Horn, Klaus Fleming, Klaus Aakenpoika Tott, Herman Fleming ja Erik Haakoninpoika, Venäjän puolelta ruhtinaat Sitskoi-Jaroslavski ja Barjatinski.

Välirauhan jälkeen vihollisuudet jatkuivat. Meillä ei ole tilaisuutta tarkemmin käsitellä tämän pitkäaikaisen sodan vaiheita. Näin kauan kestäneessä sodassa sotaonni vaihteli. Sen kuluessa saavutettiin loistavia voittoja, mutta jouduttiinpa kärsimään katkeria tappioitakin. Suurista johtajista on mainittava Pontus de la Gardie, ranskalainen ylimys, joka v. 1565 Hollannissa Varbergin taistelussa vangiksi jouduttuaan astui Ruotsin palvelukseen ja onnellisena ja loistavana johtajana piirsi nimensä sotahistoriaamme. Hänen johtamiaan sotatoimia Karjalassa seurasi onni ja sota sai hänen sotatoimialueellaan kansan keskuudessa pysyvän nimen »Pontuksen sota». Tämä mahtava soturi hukkuu tapaturmaisesti Narvajokeen 5. päivänä marraskuuta 1585 ja hänen hautansa on Tallinnan tuomiokirkossa ja heksametripukuinen hautakirjoituksensa kuuluu näin:

»Hic magnum virtute virum parva integit urna/ qui belli arte fuit clarus et arte toge/ Pontus erat pontus deduxit nominis usum/ mergitur heu parvis corpora pontus aquis/ Sed breve curriculum vitae bona fama rependit/ et mors haec vitae nil nisi causa novae est». (Tämä vähäinen arkku sulkee miehuudesta suuren miehen, joka oli kuuluisa niin sodan kuin rauhan toimissa. Pontus hän oli, merestä (latinaaksi: pontus) hän oli saanut nimensä, mutta, voi surkeutta! Pontus oppoa pieniin aaltoihin. Mutta hänen lyhyen elämänjuoksunsa korvaa hyvä maine ja tämä kuolema on ainoastaan elämän alku).

Pitkäaikainen sota oli pannut kummankin puolen kestokyvyn koettelelle kun molempien sisäisissäkin asioissa alkoi esiintyä tarpeeksi huolia. Iivana Julman verentahrima elämä oli päättynyt v. 1584 ja kansa huokasi helpotuksesta. Varsinkin Ruotsin sisäpoliittinen tilanne oli huolestuttava. Riidat ja epäluulo kuninkaan ja valta-aatelin välillä olivat johdaneet siihen, että suuri osa valtaneuvoksista istui kuninkaan vankina telkien takana.

Kyllästyminen sotaan alkoi olla ilmeinen. Niinpä jo kevätkuolella v. 1583 ryhdyttiin rauhansovitteluihin Pliussajoella. Ruotsin puolelta saapuivat sinne Suomen käskynhaltija Klaus Aakenpoika Tott, edellämainittu Pontus de la Gardie, Yrjö Boije ja Kaarlo Henrikinpoika sekä venäläisten päämiehenä ruhtinas Ivan Lobanov-Rostovski. Kun venäläiset vaativat Ruotsia luopumaan kaikista valloituksistaan Inkerissä ja Käkisalmen läänissä, ei varsinaista rauhaa syntynyt, vaan elokuussa sovittiin vihdoinkin välirauhasta kolmeksi vuodeksi. Kumpikin saisi pitää hallussaan ne linnat alueineen, jotka niillä sillä hetkellä oli ja sotavangit oli päästettävä vapaiksi sekä rauhantilan tuli vallita valtakuntain välillä. Uusilla keskusteluilla sitten v. 1585 saatiin välirauha jatkumaan vielä neljä vuotta eli loppiaiseen v. 1590.

Käkisalmen linna.

Nämä välirauhat jäivät pelkkään pergamentin

arvoon, sillä sota riehahti taas uuteen paloon. Suomessa Käkisalmen lääni ja Oulun seudut saivat kantaa raskaimmin sodan tuhot ja kärsimykset. Uudetaan syttynyt sota katkerointi Juhana III viimeisiä vuosia. Valtakunnan sisäisissä asioissa vallitsi, kuten jo mainitsin, täydellinen sekasorto ja kansan voimälähteet olivat ehtymäisillään, kun kuningas kuoli 17. 11. 1592.

TÄYSSINÄN RAUHA.

Näin oli riideltä ja sodittu noin neljännesvuosituhatta Ruotsi-Suomen ja Venäjän välille Pähkinäsaarella vedetystä valtaraajasta. Mittaamaton määrä verta oli vuodatettu ja aineellisia arvoja tuhottu. Varsinkin Karjala oli joutunut näinä vuosisatoina, enemmän kuin muu Suomi, sodan tuhovankkurien alle. Näinhän on aina ollut Karjalan heimon kohtalo Lännen ja Idän välien selvittelyssä täällä Pohjolassa. On vain melkeinpä suoranainen ihme, ettei se ole sortunut ja hävinnyt kokonaan näissä koettelemuksissa.

Nyt ryhdyttiin jo molemmin puolin tunnustelemaan rauhan mahdollisuuksia ja seurauksena oli, että tässä mielessä kokoonnuttiin Narvaan syksyllä v. 1595. Ruotsin valtuuttamina sinne saapuivat valtaneuvos Sten Baner, suomalainen Joensuun vapaa-herra Krister Klaunpoika Horn, Yrjö Boije ja Arvid Erikinpoika Stålarin sekä sihteereinä Nillo Rask ja Hannu Kranck. Venäläisten valtuuskuntaan kuuluivat ruhtinas Ivan Samsonovitš Turenin, hovijunkkari Ostap Mihailovitš Puškin sekä diakat Klobunov ja Dimitrova (Dimitrov).

Neuvoteltiin ja riideltiin lakkaamatta, suututtiin silmittömästi, mutta kosketusta ei katkaistu, vaan suurimmat kinastelut aina sovittiin maljojen ääressä Ivangorodin linnasalissa. Kaksi kertaa kuitenkin olivat välit mennä kokonaan poikki. Valtuuskunnat jo vihan vimmassa purkivat telttansa ja lähtivät erilleen, mutta lopulta taas järki voitti ja neuvotteluja jatkettiin. Näin kului aika seuraavaan kevääseen, jolloin lopultakin päästiin sovintoon pitkien erimielisyyksien jälkeen ja toukokuun 18. päivänä allekirjoitettiin rauhansopimus pienessä Täyssinän (Teusina) kylässä Narvan kaupungin liepeillä Ivangorodin linnan lähellä.

Reserviupseeriliiton

jäsenmerkki

on jokaisen liittomme jäsenen yhteinen tunnus. Merkki on patinoidun hopean värinen heraldinen ruusu, jossa on kullattu Suomen leijona. Merkkejä saa kerhojen taloudenhoitajilta ja Joensuussa Koivula Oy:stä.

**Narva ja Ivangorod 1500-luvulla. Täällä tehtiin
Täyssinän rauha 18. 5. 1595.**

Täyssinän rauhassa Ruotsi joutui luovuttamaan Venäjälle Pontus de la Gardien voittojen hedelmät: Käkisalmen ja Itä-Karjalan saadakseen säilytetyksi Narvan ja Viron valtiopiirissään. Suomen kannalta katsoen voidaan Täyssinän rauhaa pitää voittona, sillä nyt jäi Pähkinäsaaren riitainen raja unohduksiin ja uusi valtaraja vedettiin Rajajoen seudulta verrattain suoraan Jäämereen Varangin vuonoon. Karjalaiset, vaikkakin heimo jäi vieläkin pirstotuksi kahtia, saivat nyt omikseen paljon verta ja hikeä vaatineet »erämaansa» ja muutenkin uusi raja sopeutui paremmin kuin entinen aikoja sitten vakiintuneisiin asutusoloihin. Ruotsin tuleva kuningas, silloinen Kaarle-herttua, pyrki vaikuttamaan rajankulkua sikäli, että hän olisi halunnut valtakuntaan liitettäväksi koko Turjanniemen Kantalahteen saakka, mutta siihen eivät venäläiset suostuneet.

Uuden valtarajan kulku sovittiin seuraavasti: Retusaari—Siestarjoen suu—Rumetan hiekkaharju—Saijanjoki—Päiväkivi—Paulunkivi (Kallas på carelisko Wdinkivi)—Helisevänjärvi—Ruskiavuori—Lemonlampi — Mustajärvi — Lahnalampi — Pitkäjärvi — Purnitonlampi — Aitjärvi — Ylimäisenjärvi — Kotajärvi — Varpavuori — Salkojärvi — Kyrösaari — Kärjäkäkallio Puruvedessä—Paskaluoto Orivedessä—Somertaipale — Jukajärvi — Ohtaansalmi — Kaavinjärvi — Kellotaipale — Vuotjärvi — Pisanmäki — Keurittujärvi — Suomensuo — Tipasvaara — Rajasuo — Vuokinlatva — Sarvitaipale — Iivaara — Eneraträsk (Inari)—Varanki (Neogdöma).

Rajankäynti suoritettiin kolmessa osassa: Eteläisimmän osan Retusaaresta Varpavuorelle (Säämingin ja Parikkalan rajalla) merkitsi ja kartoitti rajakomissioni, johon Suomen puolelta kuuluivat Lauri Torsteninpoika Ram, Matti Laurinpoika Kruus ja Arvid Tönnenpoika Vildeman.

Rajankäyntikirja Varpavuoresta — Pisanmäkeen allekirjoitettiin Varpavuorella 19. 10. 1595 ja ovat siinä Suomen puolelta allekirjoittajina Clas Hermanson Fleming, Arvid Henrikinpoika Tawast, Jören Hinderson Horn ja Gödick Fincke. Venäjän puolelta taas Vasil Timofejevits Platziev ja Vasili Semenovits Nelubow-Šukov.

Pohjoisimman osan rajankäynti Pisanmäestä—Jäämereen kesti kauan, sillä rajankäyntikirja on allekir-

SOVINTO Jatkoa siv. 3

nen mahdollista. Tulevaisuus tasoittaa kärsimämme tappiot, kun tarmolla tartumme jokainen kohdaltamme työhön. Kansamme on pieni, joten yksimielisyyden side on parhaimpia takeita itsenäisyytemme säilyttämiselle. Sotamarsalkkamme kaunis ja miehekäs julistus vanhojen ikävien murrosajan muistojen pyyhkimisestä pois on eräs jaloimpia sankaritekoja maamme historiassa. Meidän tulisi jokaisen omalta kohdaltamme koettaa toteuttaa tätä toivo-musta.

J. Salokannel.

joitettu Rajasuolla (Kuhmoniemiellä) 25. 3. 1596 ja ovat siinä allekirjoittajina Suomen puolelta Mauritz Jöreson (Djula), Hans Hanson (Monikkalan herra), Swän Pederson (Wässbyn herra ja eversti) ja Gert Jestingh (Josting).

Rauhansopimuksen mukaan oli Käkisalmen linna lääneineen luovutettava venäläisille vasta sitten kuin rajankäynti oli suoritettu. Kuitenkin luovutus lykkytyi pitkälle, sillä ensiksi rettelöitiin rajankäynnistä eikä vielä senkään jälkeen Suomen valtamarski Klaus Fleming, itsepäisistä itsepäisin, suostunut luovutukseen, joka tapahtui sitten vasta hänen kuoltuaan syksyllä v. 1597.

Rajamerkkeinä käytettiin:

— »maastoesineitä» kuten jokia, järviä, lampia, niemiä, mäkiä, harjuja jne. ja etäisyydet näissä oleviin rajapisteisiin määriteltiin pituusmitoissa jostakin yleisemmin tunnetusta paikasta;

— hyvin paljon vanhoja, huomiota herättäviä puita esim. »vanha suuri honka, jonka toinen sivu muistuttaa ihmiskasvoja» (»på andre siiden liikt menniskie ansicte»); yksinäisiä kantoja esim. »sitten yli Noisniemen palaneeseen kantoon, joka on nimeltään Tervaskanto»; »suureen kuuseen»; »suureen huomiota kiinnittävään kaksihaaraiseen petäjään» jne. Tuskinpa tuollaiset ikäloppupuut, jotka kaatuivat ja lahosivat, lienevät olleet sopivia »ikuisen rauhan» merkkipaluisiksi!

— Kallioita ja kiviä, jotka ovatkin sopivia tarkeitukseen, käytettiin paljon ja niihin hakattiin tavallisesti risti ja kruunu sekä vuosiluku 1595; muutamiin hakattiin vain risti ja toisiin koukku. Eräisiin kiviin saatettiin kruunujen, ristien ja vuosiluvun lisäksi hakata kirjaimiakin, jotka ilmeisesti lienevät rajankävijäin puumerkkejä, kuten kuvasta näkyy. Se esittää rajamerkkiä Varpavuorella. Risti- ja kruunukivet ja -kalliot ovat tutkijan nähtävinä vielä tänäkin päivänä entisellä Täyssinän rauhan rajalla. — Kaikki rajamerkit olivat rajankäyntikirjain mukaan luonnonvaraiset eikä niistä ollut yhtään laitettua tai rakennettua.

Kun eteläosa uutta valtarajaa oli suunnilleen sama kuin Pähkinäsaaren rajakin, oli rajankäyjiin käännettävä usein paikallisen väestön puoleen saadakseen selvyuden vanhan rajan kulusta. Niinpä rajankäyntikirjoihin on tullut paljon sellaisia merkintöjä, että »rajamerkit tarkistettiin vanhojen asukkaiden kertomusten mukaan» (»grendzerne ransakit efter gamla inbyggiers berettelser om the råmerken») taikka »niin me olemme olleet koolla ja tarkistaneet rajan vanhain kirjoitusten ja vanhain talonpoikain kertomusten mukaan molemmin puolin sekä »lyöneet sen kiinni».

Uudesta valtarajasta piirrettiin rajankäyjiin toimesta kartta. Näitä karttoja säilytetään Ruotsin valtionarkistossa Kuitenkin näistä on aikojen kuluessa joko hävinnyt tai alunperin jäänyt tekemättä rajaosan Pisanmäki—Jäämeri kartta, koska mitään siihen viittaavaa merkintääkään ei ole varastokirjoihin jäänyt.

Esitämme tämän yhteydessä valokuvajäljennöksen rajakartasta Retusaari—Varpaisvuori osalta. Se on selvä, väritetty lähinnä meikäläistä topografista tiekarttaa muistuttava tekele piirrettyine kuvineen ja tarkkoine, valaisevine teksteineen. Facsimilejäljennös,

joka on ollut käytettävissämme on luonnollista kokoa leveydeltään 15 sm ja pituudeltaan 186 sm. Valittavasti pienennetyistä sanomalehtikuvasta eivät tekstimerkinnot ole luettavissa, mutta yleiskuvan karsta saa.

Lopuksi esitämme katkelman varsinaisesta rauhankirjasta (ruotsinkielisestä kappaleesta).

»Rauhansopimus Ruotsin ja Venäjän välillä. Narva Ivangorodin alapuolella, Teusina, 1595, toukokuun 18. pv.

Me Ruotsin täysivaltaiset, mahtavan herran ja kuninkaan etc. ja Ruotsin valtakunnan valtuuttamina, minä Sten Baner Hendelöön ja Broon herra, ritari ja valtakunnanneuvos, minä Christer Claesson Joensuun herra, minä Joren Boije Gennäsin, Lindön ja Grabackan herra, sotaeversti ja Narvan käskynhaltija ja me Niclas Rask Mälstadin herra ja Hans Kranck, molemmat sihteerit, olemme kokoontuneet yhteen suuren herran tsaarin ja suuriruhtinaan Feodor Ivanovitsin koko Venäjänmaan itsevaltiaan, hänen tsaarillisen korkeutensa täysivaltaiten suurten lähettiläiden Okolnikka ja Koluskogan namestnikka Ivan Samsonovits

Turenin'in, hovijunkkari ja Jelatomin namestnikka Ostafi Mihailovits Puškinin ja diakkain Grigori Ivanovits Klobukovin ja Posnik Dimetruan kanssa Narvajoen äärellä Ivangorodin puolelle Teusinaan päättämään rauhasta ja hyvistä, suurista asioista; ja me molemmat suuret lähettiläät olemme tehneet ja rakentaneet ikuisen rauhan niin, ettei tämän päivän jälkeen kummaltakaan puolen saa aloittaa tai hankkia sotaa, ei toiselta eikä toiseltakaan puolelta ja on sama ikuinen rauha pidettävä lujana ja rikkomattomana.

Me suuren herran, tsaarin etc. suuret lähettiläät olemme luovuttaneet ikuisiksi ajoiksi Ruotsin valtakunnalle Viron kaikkine linnoineen, jotka ovat Narva, Rääveli, Wittenstein, Wesenberg, Padis, Tolsborg, Nyslott, Borckholm, Haapsalu, Lode, Leall ja Fickell, kaikkine lääneineen ja etuisuksineen, jotka niille kuuluvat minkänimisiä ne lienevätkin — — — —

Ja me Ruotsin suuret lähettiläät, mahtavan herramme kuningas Sigismundin ja Ruotsin valtakunnan valtuuttamina olemme antaneet takaisin suurelle herralle tsaarille etc. etc. hänen tsaarillisen korkeutensa perinnön Käkisalmen linnan kaikkine sen maineen ja etuisuksineen sellaisena kuin se oli Suuren Novgorodin aikana ja jollaisena kuningas Jahan (Juhana III) sen sai haltuunsa.

Ja tämä ikuinen rauha on mahtavan, koko Ruotsin valtakunnan kuninkaan ja suuren herran tsaarillisen korkeuden herrasväen (och then store herre Jaarske högheets herskap) välillä pysytettävä niin, ettei Ruotsista, Suomesta, Virosta, Lapista ja Kainuunmaasta eikä linnoista, jotka sijaitsevat mererannoilla yli koko Ruotsin valtakunnan, sotaa aloiteta eikä mitään vahinkoa tuoteta Suurelle Novgorodille eikä Novgorodin linnalle, Ivangorodille, Jaamalle, Coporielle, Käkisalmentielle, Pähkinälinnalle, Laatokalle jne. — — —

(Samat velvoitukset asetetaan Venäjälle Ruotsin valtakuntaan nähden)

Sitten seuraavat tässä laajassa rauhansopimuksessa vankien vapauttamista, rajarikkomuksia, väkivallantöitä raja-alueilla, lähettiläiden kulkuteitä ym. ym. koskevat yksityiskohtaiset kohdat)

Ja tämä ikuinen rauha on tsaari Feodor Ivanovitsin ja kuningas Sigismundin itsensä vahvistettava ristinsuutelulla ja pidettävä rikkomattomana kumminkin puolin (och obrotzligen skall holledh varde både siider); ja meidän herramme kuningas vahvistakoon rauhan silloin kun hän tulee Puolasta Ruotsin valtakuntaan.

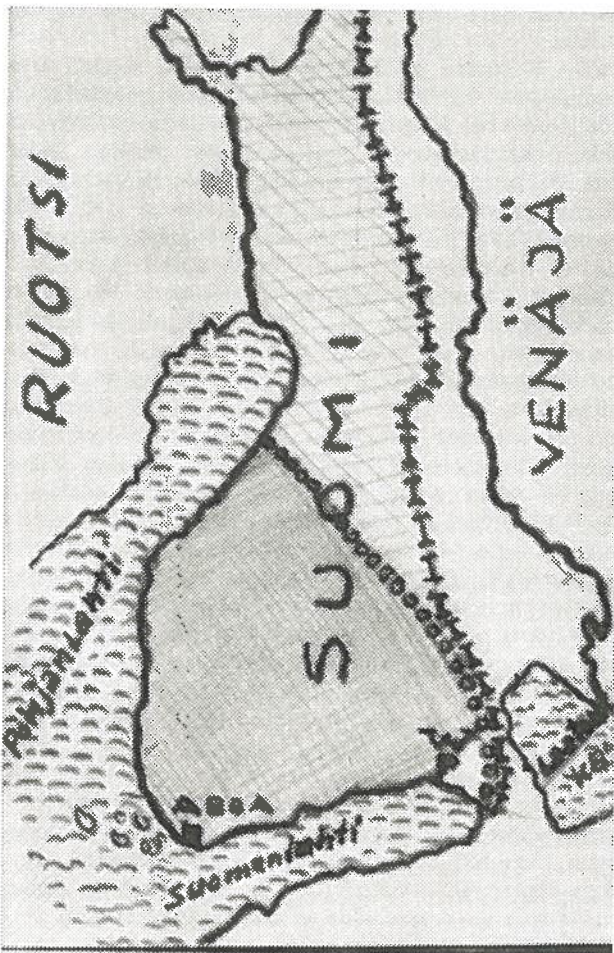
Päiväys ja allekirjoitukset.»

Vasta Stolbovan rauhassa v. 1617 maamme saivat ne rajat, jotka sillä nyt ovat lukuunottamatta niitä alueita, jotka lohkaistiin siitä rauhanteossa viime soittiemme jälkeen.

S. O. Rydberg och C. Hallendorff: Sveriges Traktater med främmande magter jämte andra dit hörande handlingar. (Tukholma 1903).

O. A. Forsström: Suomen keskiajan historia (Jyväskylä 1898)

A. J. Europaeus: Karjalan ajan-tiedot Täyssinän rauhaan asti vuonna 1595 (Kuopio 1859).

0000 = PÄHKINÄSAAREN RAJA 1323
 — — — — — = TÄYSSINÄN — — — — — 1595
 ~ ~ ~ ~ ~ = STOLBOVAN — — — — — 1617

Reservin aliupseerien toiminta oli viime vuonna ennätysellistä

Karjalan Pojat kysyi Reservin Aliupseerien Pohjois-Karjalan Piirin puheenjohtajalta, Arvi A. Laalukalta kuulumisia res.aliupseerien toiminnasta maakunnassamme ja kuulimme, että

vuosi 1958 oli toiminnallisesti piirin tähänastista paras, sillä jäsenyhdistysten lukumääräksi tuli vuoden päättyessä 14. Piirin taloudellinenkin puoli varmistui, sillä pääomamme lisääntyi v. 1958 74.761:— määrällä. Piirimme osallistui moniin yhteisiin riemtoihin maakunnan maanpuolustustyössä; lippujen hankintoihin, päivystäjän kilpien ja n.s. perinnekilpien hankintaan, palkintolahjoituksiin joukko-osastojen kilpailuihin, tunnuslevykeitten jakoon ansioituneille varusmiesaliupseereille ja yhteisten tilaisuuksien järjestämiseen. Eri jäsenyhdistyksemme ovat kukin kohdallaan yrittäneet vointinsa mukaan tukea paikkakuntansa maanpuolustusystävällisen mielialan muodostumista, mistä on todisteena se, että tilaisuuksia, missä res.aliupseerien yhdistykset tai -piiri ovat olleet osallisina, on Pohjois-Karjalassa v. 1958 pidetty yhteensä 170 kappaletta. Lukuun eivät sisälly pienet kokoustilaisuudet.

Vuosikokouksessaan 21. 3. -59 piiri päätti hankkia itselleen oman lipun ja saadaan se lähiaikoina valmiiksi. Lippu muistuttaa yleisvaikutelmaltaan Joensuun Seudun Reservialiupseerit r.y:n lippua, mutta on siinä kaupungin vaakunan tilalla Karjalan maakuntatunnukset. Se on faktori Reino Piatarisen piirtämä. Asiantuntijana on käytetty tunnustettua heraldiikkaa taiteilija Olof Erikssonina. Lipun pienoislajennöksiä annetaan myöhemmin tunnustuksen osoituksina ansioituneille ja puuhakkaille res.aliupseerien järjestötyön tekijöille ja tukijoille.

Hyvässä alussa oleva vuosi 1959 tulee olemaan toimintamme kannalta myöskin työntäyteinen. Jo nyt alkuvuodesta voimme luetella seuraavaa: Tilaisuuksia, mitkä on järjestetty joko yhdessä paikallisten res.upseerikerhojen kanssa tai kokonaan yksin kertyy tänä vuonna jo 85. Piirimme alueella järjestettiin liittomme talvimestaruuskilpailut ja ne onnistuivat hyvin. Piirin mestaruudesta on kilpailtu kahdesti tänä keväänä, toisen kerran Tohmajärvellä ja toisen kerran Ylämyllyllä. Molemmissa oli kilpailu erilainen. Monia paikallisia kilpailuja on pidetty paikallisten res.ups. kerhojen ja yhdistystemme kesken.

Teimme voitavamme Joensuussa 20—21. 2. -59 pidettyjen vss-opintopäivien eteen ja päivät onnistuivat yli odotusten.

On perustettu kolme uutta paikallisyhdistystä: Liperin, Kontiolahden ja Enon yhdistykset, joten nyt on paikallisyhdistyksiämme Pohjois-Karjalassa 17 kappaletta. Vaikka niistä joku silloin tällöin torkahteleekin, nin useimmilla on henki päällä ja kokonaisuutuksesta odotan viimevuotistakin parempaa.

Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiirin urheilutoiminta v. 1959

Reserviupseerikerhojen toiminnassa on huomattavalla sijalla urheiluharrastus. Reserviupseeripiirin tehtävänä on ohjata ja antaa tukea kerhojen urheilutoiminnalle järjestämällä kerhojen välisiä kilpailuja liiton antamien ohjeiden mukaan sekä hoitaa piirin edustus liiton kilpailuissa.

Piirin kilpailuohjelmaan pyritään saamaan kaikki ne urheiluharrastusmuodot, joissa liitto järjestää kilpailut piirien kesken.

Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiirin kilpailuohjelma v:ksi 1959 on seuraava:

1. Piirin talvikilpailut 8. 2. Tohmajärvellä.
2. Osallistuminen liiton talvimestaruuskilpailuihin Pieksämäellä 15. 2.
3. Liiton partiokilpailut 30.—31. 5. Hämeenlinnassa (osallistutaan mahdollisuuksien mukaan).
4. Kevätammunta, kotirata-ammuntana tapahtuu prosenttikilpailuna aikana 1. 4.—30. 6.
5. Piirin kolmiottelumestaruuskilpailu elokuun puolivälissä.
6. Osallistuminen mahdollisuuksien mukaan liiton 3-ottelumestaruuskilpailuun 15.—16. 8. Riihimäellä.
7. Osallistuminen liiton ampumamestaruuskilpailuihin Helsingissä 29.—30. 8.
8. Piirin maastomestaruuskilpailut Kiteellä 13. 9.
9. Osallistuminen liiton maastomestaruuskilpailuihin Kuopiossa 20. 9.
10. Liiton prosenttimarssi ja -hiihto järjestetään vuosittain piirien ja kerhojen välisinä prosenttikilpailuina. Kilpailut tapahtuvat kotirataotteiluina siten, että syksyisin suoritetaan vähintään 10 km:n maastomarssi ja talvisin vähintään 15 km:n hiihto.

Edellisen lisäksi suoritetaan 2:n tai useamman kerhon keskeisiä kilpailuja.

Tohmajärven talvikilpailut onnistuivat erinomaisesti, kiitos järjestäjien. Näissä kilpailuissa oli jo vanhan hyvän ajan suurkilpailun tuntua. Talvikilpailuun kuuluu kartanluku, hiihto ja pistooliammunta.

Ilahduttavaa oli todeta Tohmajärven kilpailuissa nuoren upseeriaineksen läpimurto. Uutta verta kilpailuun antoi reservin aliupseerien mukanaolo.

Negatiivisena piirteenä voisi mainita monen kilpailijan heikon kartanlukutaidon. Tämä lienee johtunut kartan harvinaisesta mittakaavasta 1:50 000, kun lisäksi kartassa vain joka toinen kilometri oli merkitty.

Kartanluvun harjoittelemista ei ole syytä väheksyä. Parhaiden käy kartanluku päähän samoilemalla maastossa kartta kourassa ja vertaamalla jatkuvasti maastoa ja karttaa toisiinsa. Koordinaattien luvun harjoittelu käy päinsä vaikka kirjoituspöydän ääressä. Koordinaattien nopea ja varma mittaus säästää monta kallista minuuttia.

Pohjois-Karjalan piirin joukkue osallistui liiton talvimestaruuskilpailuihin Pieksämäellä kohtalaisella menestyksellä. Tänä vuonna tuli 9:s tila 15:sta piiristä.

Liiton järjestämä partiokilpailu ei ole saanut vastakaikua piirissämme, joten tänä vuonna vielä jäänee joukkue lähettämättä.

Sen sijaan kotiradoilla suoritettavat kevätammunat ovat joka kevät saaneet osakseen vilkasta mielenkiintoa eri kerhoissa. Kilpailu käsittää sekä pistooli- että pienoiskivääriammunnan. Toivottavasti tänä keväänä saadaan osanottajaprosentit huomattavasti vielä entisestään nousemaan.

Liitto on jo muutamana vuonna järjestänyt mestaruuskilpailut ns. sotilaskolmiottelussa, johon kuuluvat pistooliammunta, 200 m:n vapaauinti ja 3000 m:n maastajuoksu. Kokeilumielessä tullaan piirissämme elokuun alussa järjestämään piirin mestaruuskilpailut 3-ottelussa Outokummussa. Jos harrastusta esiintyy, voidaan lähettää vastaisuudessa joukkue myös liiton vastaaviin kilpailuihin. Etenkin nuorten upseerien olisi syytä harjoitella mainittuja hyvää fyysillistä kuntoa kysyviä lajeja.

Liiton ampumamestaruuskilpailuihin voidaan piiristämme lähettää huippuluokan ampujia.

Piirin maastomestaruuskilpailut pidetään Kiteellä 13. 9. Näihin kilpailuihin toivotaan kerhojen lähettämien runsaasti osanottajia. Maastokilpailu sisältää kar-

Kiteen kilpailujen perusteella suoritetaan karsinta liiton maastomestaruuskilpailuihin, jotka pidetään Kuopiossa 20. 9. Maastomestaruuskilpailujen yhteydessä ratkaistaan liiton maastoammuntamestaruus.

Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiiri toivoo urheiluharrastuksen elpymistä reservin upseeriston keskuudessa ja runsasta osanottoa kilpailuihin. Menestyksellinen osanotto edellyttää kuitenkin jatkuvaa harjoittelua joko yksin tai kerhojen harjoituskilpailuissa.

Uusimpana lajina on liiton kilpailuohjelmaan sisällytetty prosenttimarssi ja -hiihto vuosittain piirien ja kerhojen välisinä prosenttikilpailuina. Kilpailut tapahtuvat kotirataotteluina siten, että syksyisin suoritetaan vähintään 10 km:n maastomarssi ja talvisin vähintään 15 km:n hiihto. Koko liiton jäsenistö pyritään saamaan mukaan näille kuntolenkeille. Prosenttikilpoilu suoritetaan ajalla 1. 10.—31. 10. ja prosentti-hiihto hiihtoaikana 13. 3. mennessä.

Liiton toimista jaetaan kummassakin lajissa voitaneille piireille ja voittaneille kerhoille vuosittain liiton kunniakilvet.

Mikäli reservialiupseeriyhdistyksillä on innostusta asiaan, olisi syytä tarjota aliupseereille mahdollisuus osallistua samoihin kilpailuihin ja niiden järjestelyyn.

A. K.

TALVISODAN KOLLAAN JA UOMAAN ASEVELJILLE

Muistomerkkiasiaanne hoitavan toimikunnan päätöksen mukaan on tarkoitus suorittaa valtakunnallisen Kolla-an patsaan paljastus Kontiolahdella 11. 10. 1959. Hankkeemme on saanut niin suuret puitteet, ettei meillä ole mahdollisuuksia saada patsasta valmiiksi aikaisemmin. Jokainen varanee jo nyt aikaansa niin, että voi osallistua tuohon suureen juhlaan, jossa samalla pidetään kokous ja päätetään perinteidemme arvon mukaisesta hoidosta.

Patsaasta ja sen paikasta ovat kuvanveistäjä Kallervo Kallio ja arkkitehtimme M. Siitonen yhteistyössä puolustusministeriön rakennusosaston kanssa päässeet sopimukseen. Patsaan muodoksi on kuvanveistäjä Kallio luonut kivikauden aikaisen keihään kiilamaisen kärjen ja hakataan se mustasta graniitista n. 4 m:n korkeiseksi mahtavaksi luomukseksi, mikä sukupolvesta toiseen kertoo Talvisodan katkerista taisteluista ja samalla symbolisoi Suomen kansan vapaudenrakkautta historiamme alusta alkaen.

Muistomerkkitoimikuntaa edustaa Joensuussa mm. majuri evp. Reino Penttinen, Joensuu, Kalevankatu 16 ja yliltn. res. Erkki Rouhiainen, Joensuu, Ilveksenkatu 16, joille maakunnan Kolla-an miehiä kehoitetaan ilmoittautumaan.

V. 1926 V.os./WR:iin palvelukseen astuneiden alokaiden kaupunkiin tutustumiskierroksella oli pysähtytty Haminan urheilukenttää ympäröiville valleille, missä kapt. Kaarlo S. ryhtyy koettelemaan alokkaiden tiedon määrää:

Kapteeni: »Minne Kymijoki laskee!»

Alokas: »Punaseen mereen Herra Kapteeni!»

Vastauksen kuultuaan kapteeni K. S. löi kämmenellään päähänsä niin voimakkaasti, että koppalakki lensi päästä ja vallilta alas.

Erään tykistöluutnantin ja patterissa olleen tykkimiehen välillä käytiin hyökkäysvaiheen aikana seuraava puhelinkeskustelu:

Luutnantti: »Tuleeko sinne kranaatteja?»

Tykkimies: »Vallan pirusti!»

Luutnantti: »Minne ne tulevat?»

Tykkimies: »Aivan patterin lähelle».

Luutnantti: »Ovatko ne paljonkin saaneet vaurioita aikaan?»

Tykkimies: »Ei oo — karräävät näet niitä tänne ammustäydennyspaikasta».

Luutnantti mottimetsässä: »Joukkueen jokainen mies hakkaa aamupäivän kuluessa kaksi mottia. — Mottia tekemään poistukaa!»

Oppilaat poistuvat, mutta luutnantti huutaa: »Tarkaisin, tuollainen vetelyys ei kelpaa. Tehän liikutte kuin luuvaloiset linnavoudit. Enemmän vauhtia ja ripeyttä liikkeisiinne. Kun minä nyt käsken: Mottia. tekemään poistukaa, merkitsee se sitä, että ennenkuin poistukaa sanan viimeiset vokaalit aa ovat lakanneet kaikumasta on jokaisella miehellä jo valmiina puoli mottia. Onko selvä?

KUTSU RISTIN KILLAN

vuoden 1959 kerhoiltoihin allamainittuina päivinä ja suluissa mainituissa huoneistoissa Karjalan Talossa klo 19.00. Joensuun Reserviupseerikerhon ja Joensuun Reservin Aliupseerien hengellisten veljespiirien johtama yhteistoiminta kulkee nimellä **RISTIN KILTA** ja sen järjestämiin tilaisuuksiin ovat tervetulleita kaikki aseveljet vakinaisessa palveluksessa ja reservissä. Laulua johtaa kanttori-urkuri Pentti Rantalainen. Lauletaan virsiä ja hengellisiä lauluja.

Tunnus: »Harrasta näitä, elä näissä».
Tim. 4:15.

Torstaina 21. 5. (Kaksoiskabinetti)

Metsänhoitaja Kalle Kettunen:
»Hengellinen asemasota».

Torstaina 17. 9. (Rajakapteeni)

Teol. tri Olavi Tarvainen:
»Sana ja sakramentit».

Torstaina 15. 10. (Rajakapteeni)

Kirkkoherra Heikki Savola:
»Otti vettä ja pesi kätensä».

Torstaina 19. 11. (Rajakapteeni)

Lehtori Paavo Kortekangas:
»Puolustusvoimiemme hengellinen toiminta itsenäisyytemme aikana».

Torstaina 17. 12. (Rajakapteeni)

Pastori Jukka Thurén:
»Koti, koulu ja kirkko».

17. 12. järjestettävään tilaisuuteen ovat kaikki aikuiset perheenjäsenet tervetulleita.

Reservien Aliupseerien Pohjois- Karjalan Piirin

esityksestä on *Karjalan Poikien Kilta* myöntänyt kiltakirjat ja kunnia kiltajääkärinimityksen

4. 4. 1959 ent. tarkk'ampuja Vilho Turuselle, synt. 28. 7. 1874, os. Joensuu,

16. 4. 1959 ent. kaartilaiselle Otto Kuittiselle, synt. 16. 4. 1879, os. Liperi, Liimonpää.

16. 4. 1959 ent. tarkk'ampuja Esa Kuokkaselle, synt. 14. 12. 1874, os. Kuusjärvi,

Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiiri r.y:n

KOLMIOTTELU- MESTARUUSKILPAILUT

Outokummussa

Aluksi kokeiluluontoisena, ammunnan osalta osittain liiton ohjeista poiketen reserviupseeripiirin kilpailuohjelmaan on sisällytetty ns. kolmiottelumestaruuskilpailut, jotka järjestää Outokummun Reserviupseerikerho elokuun puolivälin tienoilla.

Kolmiottelun lajit ovat:

1. Pistooliammunta
2. 200 m:n vapaauinti
3. 3000 m:n maastojuoksu

Kilpailusäännöt

1. Pistooliammunta

Pistooli: Automaattinen tai kerran laukeava tai revolveri avoimilla tähtäinlaitteilla.

Erikoismallista tai kädenmukaista (ortopedistä) pistoolin perää ei saa käyttää. Herkkyysliipasin on kielletty.

Laukausten lukumäärä: Ammutaan 10 laukausta kahtena 5 laukauksen sarjana. Koelaukauksia ammutaan 2 välittömästi ennen kilpailun alkua. Tulos näytetään jokaisen koelaukauksen ja 5:n kilpailulaukauksen (sarjan) jälkeen.

Maalitaulut: SAL:n pistoolitaulu.

2. Vapaauinti

Erissä saavutettu aika on määrättävä

Lähtö: Pistoolilla tai lipulla.

Varaslähtö: ilmoitetaan vihellysmerkillä

3. Maastojuoksu

Rata on suunniteltu vaihtelevaan maastoon ja viitoitetaan välittömästi ennen kilpailua. Mutkiin sijoitetaan selvät mutkaa osoittavat merkit. Rataprofiili ja yleispiirros radasta esitetään kilpailijoille ennen lähtöä.

Juoksijat lähetetään yksitellen väliajoin. Kilpailijan on oltava valmiina lähtöpaikalla minuuttia ennen hänelle etukäteen määrättyä lähtöaikaa.

16. 4. 1959 ent. tarkk'ampuja Antti Koistiselle, synt. 25. 7. 1876, os. Kuusjärvi,

26. 4. 1959 ent. reservil. Juho Mutaselle, synt. 26. 4. 1876, os. Onttola, sekä

Kiltakirjan ja kiltajääkärinimityksen
26. 4. 1959 Enok Konttiselle, synt. 26. 4. 1899, os. Kontiolahti. Onnittelemme!

KEVÄTAMMUNNAN LOPPUKIRIIN

RUL:n v. 1959 kevätammunta on parhaillaan meneillään kotirata-ammuntona tapahtuvana prosenttikilpailuna 1. 4.—30. 6. 1959 välisenä aikana seuraavasti:

- Kilpailu käsittää liiton puitteissa:
 - piirien välisen kilpailun,
 - kerhojen välisen kilpailun ja
 - kerhoissa jäsenten välisen kilpailun.
- Kevätammunta käsittää joka portaassa ja luokassa kaksi eri kilpailua:
 - pienoiskivääriammunnan** 15 laukauksella makuulta, matka 50 m.,
 - pistoolikouluammunnan** 10 laukauksella, matka 25 m. Asetyypin rajoitusta ei ole. Suoritus hyväksytään vain, jos pienoiskivääriammunnassa on saavutettu vähintään 75 pistettä, tai vanhoja tauluja käyttäen 90 pistettä ja pistooliammunnassa vähintään 40 pistettä.
- Ikämiehet (50-vuotiaat) saavat laskea hyväkseen SAL:n ikähyvityksen, jonka mukaan jäsentenvälisessä kilpailussa voidaan huomioida seuraavat **pienoiskivääriammunnan** hyvitykset: ikä 50 v./hyvitys 0,37, 51/0,75, 52/1,12, 53/1,50, 54/1,87, 55/2,25, 56/2,62, 57/3,00, 58/3,37, 59/3,75, 60/4,12, 61/4,50, 62/4,87, 63/5,25, 64/5,62, 65/6,00, 66/6,37, 67/6,75, 68/7,12, 69/7,50, 70/7,87, 71/8,25. **Pistoolikouluammunnan** hyvitykset: 50/0,5, 51/1,0, 52/1,5, 53/2,0, 54/2,5, 55/3,0, 56/3,5, 57/4,0, 58/4,5, 59/5,0, 60/5,5, 61/6,0, 62/6,5, 63/7,0, 64/7,5, 65/8,0, 66/8,5, 67/9,0, 68/9,5, 69/10,0, 70/10,5 ja 71/11,0. Ikämiesten tulosten vähimmäismäärät ovat **pienoiskivääriässä**: 50—51/75 pistettä, 52—54/74, 55—56/73, 57—59/72, 60—62/71, 63—64/70, 65—67/69, 68—70/68, 71/67. **Pistoolikouluammunnassa**: 50/40, 51/39, 52/39, 53—54/38, 55—56/37, 57—58/36, 59—60/35, 61—62/34, 63—64/33, 65—66/32, 67—68/31, 69—70/30 ja 71/29. Pienoiskivääriammunnoissa saadaan lisäksi laskea avotähtäimisillä aseilla ammuttaessa asehyvitystä 2 pistettä kullekin 5:n laukauksen sarjalle.
- Ammunnoissa noudatetaan muuten SAL:n kilpailusääntöjä. Kerhojen on lähetettävä tuloksensa piirin lähettämää mallikaavaa käyttäen, tullakseen kilpailussa huomioiduksi, 15. 7. 59 mennessä piirille.

Viitataan RUL:n kiertokirjeeseen 4. 3. 1959.

Kaikki kerhot ja jäsenet mukaan.

Tulosluettelon malli.

Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiiri r.y. Kevätammunta v. 1959.

Kerho:
Vertailuvahvuus 30. 6.
Kilpailukykyisten vahv. 30. 6.
ja osanottoprosentti %.

Joilla ei kilpailuaikana 1. 4.—30. 6. ole ollut mahdollisuuksia osallistua ammuntaan ammunnan mahdolliseksi tekevän vakavan sairauden tai invaliditeetin takia, saadaan heidät vähentää vertailuvahvuudesta. Näistä on tehtävä erillinen nimiluettelo, missä ilmenee poissaolon syy.

Juoks. N:o	Suku- ja etunimet	Ikämiesten			Lopul. tulos hyv. t. ilman
		Ikä	Tulos	Hyv.	

Puheenjohtaja

Urheilu-(ampuma-)upseeri

KARJALAN POJAT

Toimitus ja konttori: Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiiri, Ilveksenkatu 16, Joensuu. Puhelin: 2437 ylltln. Erkki Rouhiainen.

Päätoimittaja: Torikatu 33, Joensuu. Puhelin 2818 ylltln. Veikko Pekkarinen.

Toimitus: Pekkarinen Veikko päätoimittaja, Rouhiainen Erkki toimitussihteeri ja Luostarinen Erkki toimittaja.

Vakinainen avustajakunta: Anttila Niilo ylltln., apoteekkari, Haapalainen Veikko kapt., kontt.pääll., Haaranen Toimi evl. evp., Haarla Holger farma-seutti, Hintikka A. L. maist., Hytönen Joose ltn., kansanop. joht., Kaltiainen Toivo kapt., Kettunen Kaarlo vääp., metsänhoit., Kontiala Lassi kapt., opett., Korhonen Erkki vääpeli,maanvilj., Krogerus Olavi ylltln., kirkkoherra, Kärkkäinen Y. majuri, Lallukka Arvi A. vääp., kauppa, Muilu Ville ltn., kirkkoherra, Mustonen Hemmi, kapt., kirja-kauppa, Määttä Olavi ltn., metsänhoit., Oksanen H. W. kirkkoherra, Pitkänen Otto kapt. ev., Penttinen Reino majuri evp., Sairanen Jussi, toimitt., Savola Heikki kirkkoherra, Tietäväinen E. ltn., nimismies, Tiitinen Kalle kirkkoherra, ltn., Tolonen Aimo kapt., kontt.pääll., Tuovinen Aatos luutn., metsänhoit., Turtola Paavo, kapt., varatuomari sekä upseeri- ja aliupseerikerhojen valitsemat.

Talous: Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiirin taloudenhoitaja, kapt., pankinjohtaja Ahti Nevalainen, Siltakatu 12, Joensuu. Puhelin 4045 (PYP).

Lehden postisiirtotili: 24575.

Lehden tilaushinta: 250 mk vuosikerta. Irtonumerot 75 mk.

Karjalan Pojat-lehden ilmoitushinnat

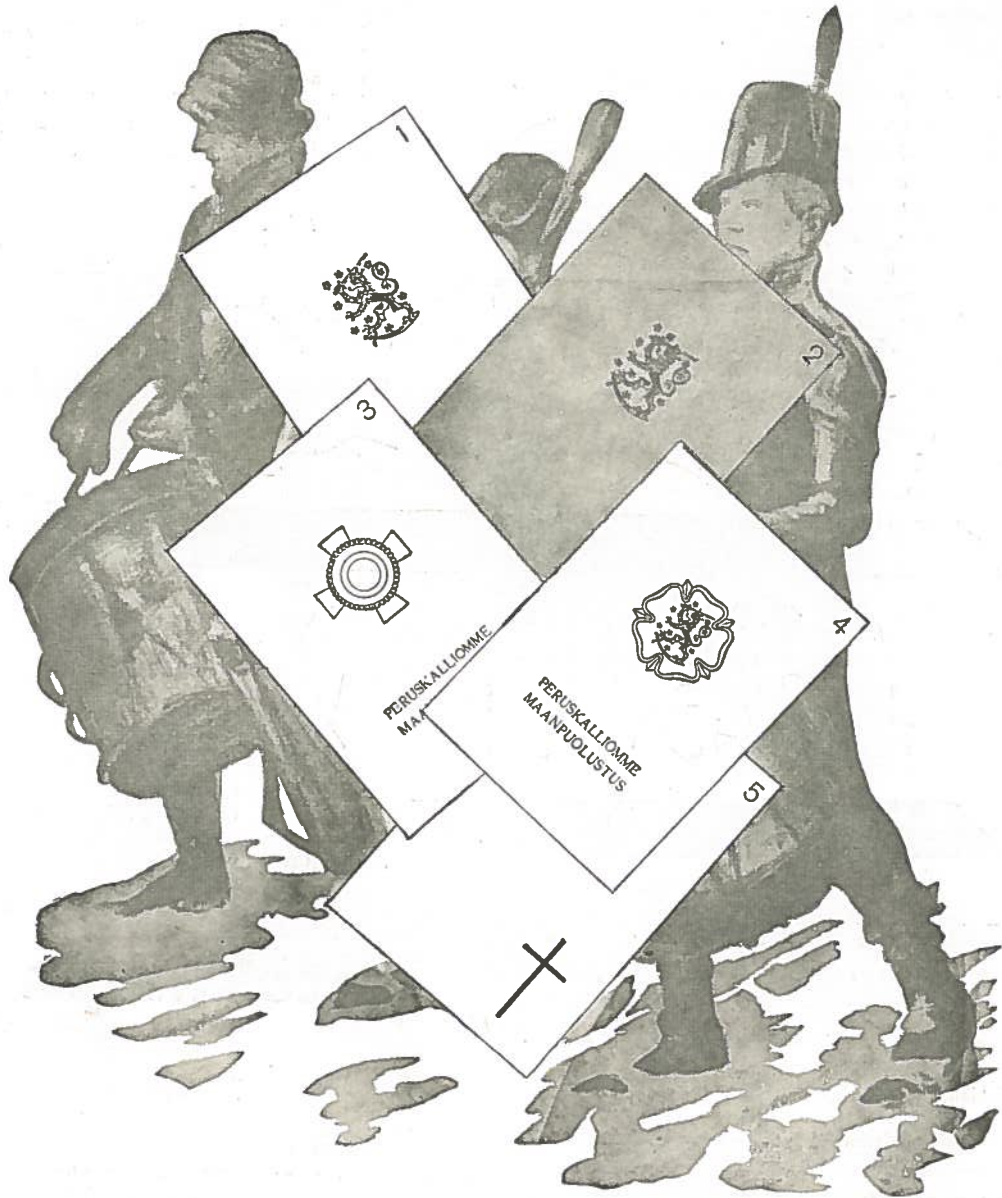
1/1 siv. 1-vär. koko n.	410 cm ²	20.000:—
1/2 » » » »	205 »	11.000:—
1/3 » » » »	137 »	8.000:—
1/4 » » » »	103 »	6.000:—
1/8 » » » »	52 »	3.500:—
1/16 » » » »	35 »	1.000:—
1/32 » » » »	13 »	1.000:—
Rivi (ainoastaan nimi)		500:—

**Rakennustoimisto
S. A. TERVO Oy**

Joensuu

**Autoalan Liikkeiden
Yhdistys r.y.**

MAANPUOLUSTUSVÄKI
KÄYTTÄÄ

NÄITÄ
JAKUKEE
TYÖTÄMME

**Rakennusliike
V. HEIKARI**

Joensuu

Linda Hukka Oy

Joensuu

HELSINKI

Liisankatu 1

Sotatieteellinen

Keskuskirjasto

KARJALAN POIKA

— kotiseutusi maaperässä
piilee rikkauksia!

Malmikivi voi löytyä mistä tahansa —
juuri sinä voit sen löytää. Kulje siis sil-
mät auki maastossa.
Maksamme palkintoja malmihavainnois-
ta ja teemme tutkimussopimuksia löy-
döistä.

Malmikivi on usein

- 1) tavallista kiveä painavampi
- 2) pinnaltaan ruosteinen
- 3) vastarikotulta pinnaltaan metallien värinen ja kiiltoinen
- 4) hienoksi jauhettuna mustaa tai ruskeaa ja jättää lasittamattomaan posliiniin (esim. sulake) tumman viirun
- 5) magneettista

Outokumpu Oy

MALMINETSINTÄOSASTO,
O U T O K U M P U

Tiedoituksia ja näytteitä ottaa vastaan
myös konttorimme Rovaniemellä.

